

PRZYJAZNY DLA PACJENTA 2018

Przedstawiamy
laureatów
konkursu
„Przyjazny
dla Pacjenta 2018”

P przed Państwem
ostatni w tym roku
dodatek do „Dzien-
nika Łódzkiego” po-
święcony zdrowiu.
W pierwszej części

prezentujemy laureatów kon-
kursu „Przyjazny dla pacjenta
2018”. Otrzymaliśmy od Pań-
stwa 1.700 opinii o lekarzach, pie-
lęgniarkach i położnych z na-
szego regionu. Piszą w nich Pań-
stwo o rzetelności, empatii, wni-
kliwości, uwadze, która charak-
teryzuje nominowane osoby.

Drugą część naszego do-
datku poświęcamy rakowi
szyjki macicy. Ten łatwy
do zdiagnozowania nowotwór
wciąż jest powodem śmierci
zbyt wielu kobiet w naszym wo-
jewództwie. Zachęcam do lek-
tury wszystkich niezwykle cie-
kawych wywiadów. Z rozmowy
z dr. Wojciechem Ordonem do-
wiedzą się Państwo wszyst-
kiego o raku szyjki macicy, prof.
Andrzej Malinowski z ICZMP
zdradza szczegóły nowoczes-
nych operacji
laparoskopowych, a prof.
Krzysztof Szyłto wskazuje, jak
tragiczne w skutkach jest za-
niedbywanie regularnych wizyt
u ginekologa.

Z okazji nadchodzących
Świąt Bożego Narodzenia życzę
Państwu zdrowia, radości i spo-
koju, rodzinnego szczęścia
przy wigilijnym stole, a w No-
wym Roku co najmniej 2019 po-
wodów do uśmiechu.

Artur Olsirski, dyrektor ŁOWNFZ

Informacje
ważne dla kobiet:
Program
Profilaktyki Raka
Szyjki Macicy

CYTOLOGIA

Halina Krystyna Kowalczyk z nagrodą specjalną w naszym konkursie

Halina Krystyna Kowalczyk, lekarka z Miejskiego Centrum Medycznego Jonscher im. dr. K. Jonschera w Łodzi została laureatką nagrody specjalnej w konkursie „Przyjazny dla Pacjenta 2018” organizowanym przez „Dziennik Łódzki” oraz Łódzki Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia

Halina Krystyna Kowalczyk, laureatka nagrody specjalnej

Pani Doktor Studia Medyczne ukończyła w Akademii Medycznej w Łodzi. Życie zawodowe związała z pracą w szpitalu. Początkowo z oddziałem chorób wewnętrznych w Szpitalu im. Św. Jana Bożego, a następnie z oddziałem chorób wewnętrznych w Szpitalu im. dr. K. Jonschera w Łodzi.

Od 2003 r. Halina Kowalczyk jest ordynatorem tego oddziału, od 2009 r. oddział chorób wewnętrznych połączono z oddziałem kardiologii. Oddział doktor Kowalczyk ma 43 łóżka dla chorych i są one zawsze zajęte przez chorych. W tym oddziale są 3 łóżka intensywnego nadzoru kardiologicznego i 5 łóżek monitorowanych przez personel medyczny.

Doktor Kowalczyk uczyła się od najlepszych praktyków w zawodzie lekarskim: prof. Haliny Bolińskiej, prof. Jerzego Krzysztofa Wranczyka, prof. Marzeny Zielińskiej, prof. Adama Antczaka.

Od nich zyskała rzetelną wiedzę zawodową, ale też nauczyła się indywidualnego podejścia do zgłaszanych przez pacjentów problemów

zdrowotnych. Pozwoliło jej to wypracować własną linię postępowania, które oparła na przesłankach, że każdy – nawet najtrudniejszy – problem zdrowotny może być łatwiejszy do rozwiązania, jeśli z uwagą wysłuchamy pacjenta i nie zapomnimy o życzliwości oraz uśmiechu dla niego.

Naczelną zasadą w pracy doktor Kowalczyk jest całościowa ocena tzn. postawienie właściwego rozpoznania, właściwe leczenie zgodne z potrzebami pacjenta i obowiązującymi wytycznymi oraz zaplanowanie dalszego leczenia już po opuszczeniu szpitala.

Praca w oddziale dr Kowalczyk oparta jest na ścisłej współpracy zespołu lekarskiego z pielęgniarskim oraz młodymi lekarzami rezydentami, których co roku jest na oddziale kilkunastu.

Pani Doktor co roku przygotowuje do zawodu kilkunastu młodych lekarzy, przyszłych specjalistów internistów. Cieszymy się, że mogą uczyć się od cenionej przez pacjentów lekarki.

Życzliwość i empatia dla chorych to zasady pracy Haliny Kowalczyk.

Konkurs „Dziennika Łódzkiego” oraz NFZ „Przyjazny dla pacjenta 2018” rozstrzygnięty

Na kolejnych stronach publikujemy wywiady z laureatami. A poniżej lista osób, które zdobyły najwięcej pozytywnych opinii Pacjentów – Czytelników i Internautów, którzy dokonowali nominacji.

Kategoria Lekarz

► Halina Krystyna Kowalczyk, Miejskie Centrum Medyczne Jonscher im. dr. K. Jonschera w Łodzi; ► Marek Maciejewski, ICZMP; ► Michał Matyjaszczyk, ICZMP; ► Monika Mozdzan, NZOZ MOŻ-MED Poddębice ul. Miła; ► Justyna Rychta, Valeo Medical w Łodzi; ► Monika Rynkowska-Kidawa, Miejskie Centrum Medyczne Jonscher im. dr. K. Jonschera w Łodzi.

Kategoria Lekarz Pediatria

► Anna Rybczyńska, NZOZ Novamed One w Wieluniu; ► Jerzy Skwira, Medyk w Radomsku; ► Aldona Śmietanka, NZOZ Promyk w Tomaszowie Mazowieckim; ► Jolanta Trzaskacz, Powiatowe Centrum Matki i Dziecka w Piotrkowie Trybunalskim.

Kategoria Onkolog

► Ewa Chmielowska, NU-MED Specjalistyczny Szpital Onko-

logiczny, ul. Jana Pawła II 35 w Tomaszowie Mazowieckim; ► Marek Zadrozny, ICZMP.

Kategoria Ginekolog

► Mirosław Kempa, Szpital Powiatowy w Radomsku; ► Wojciech Kocemba, Tomaszowskie Centrum Zdrowia; ► Dorota Kolasa-Zwierzchowska, ICZMP; ► Tomasz Pertyński, Wojewódzkie Wielospecjalistyczne Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika; ► Justyna Plusajska, Tomaszowskie Centrum Zdrowia; ► Krzysztof Sypniewski, Szpital Powiatowy w Radomsku; ► Łukasz Tomaszewski, Powiatowe Centrum Matki i Dziecka w Piotrkowie Trybunalskim.

Kategoria Pielęgniarka

► Bożena Biedrzyńska, NZOZ MOŻ-MED. w Poddębicach; ► Małgorzata Idzikowska, ProFamilia Radomsko; ► Anna Kudlik, NU-MED Specjalistyczny Szpital Onkologiczny, ul. Jana Pawła II 35 w Tomaszowie Mazowieckim; ► Patrycja Lipińska, ICZMP; ► Iwona Mazurek, Miejskie Centrum Medyczne Jonscher im. K. Jonschera w Łodzi; ► Urszula Mucha, NU-MED Specja-

listyczny Szpital Onkologiczny, ul. Jana Pawła II 35 w Tomaszowie Mazowieckim; ► Marzena Zajac, NZOZ Medi-Alm w Pajęcznie.

Kategoria Położna

► Monika Bułka, Tomaszowskie Centrum Zdrowia; ► Beata Kopiec, ICZMP; ► Lidia Marat, Szpital Powiatowy w Brzezinach; ► Marta Mądra, SALVE Sp. z o.o. w Łodzi; ► Dorota Michalak, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Pirogowa w Łodzi; ► Jolanta Nakończa, Wojewódzki Szpital Zespolony im. S. Rybickiego w Skierniewicach; ► Elżbieta Nowak, NZOZ Sante w Piotrkowie Trybunalskim; ► Anna Pająk, Tomaszowskie Centrum Zdrowia NZOZ Mirmed w Tomaszowie Mazowieckim; ► Jolanta Pająk, Tomaszowskie Centrum Zdrowia NZOZ MED-KOM; ► Ewa Pokora, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Curie-Skłodowskiej w Zgierzu; ► Kinga Szymańska-Jesioneł, SP ZOZ Szpital Powiatowy im. E. Biernackiego w Opocznie; ► Izabela Trawczyńska, ICZMP; ► Sylwia Żenicka, NZOZ Poradnia Zdrowia Renoma w Łodzi.

Opinie Pacjentów na temat laureatów konkursu „Przyjazny dla pacjenta 2018”

LEKARZ

Monika Rynkowska-Kidawa

Słuchasz swoich pacjentów

Chodzę do Pani Doktor z tatą i zawsze wizyta przebiega profesjonalnie, ale też Pani doktor jest zawsze uśmiechnięta i przemiła dla pacjenta, udziela wszystkich informacji w sposób zrozumiały. Jest taka dla każdego pacjenta, a przede wszystkim słucha swoich pacjentów i niczego nie bagatelizuje.

Cały czas ma rękę na pulsie

Sposób przyjęcia chorego decyduje o całym obrazie choroby. Pacjent mówi „dzień dobry” i za chwilę ma wenflon, pobraną krew, EKG, wywiad i na górę. W sali następny wywiad i ordynacja dalszych badań - Pani Doktor cały czas ma rękę na pulsie (dosłownie i w przenośni), do tego „ważny uśmiech” i zleczone badania (chyba wszystkiego). Po każdym badaniu rzeczowa rozmowa.

Cudowne podejście

Dziękuję za cudowne podejście do mojej babci, która miała i ma okazję leczyć się u pani doktor, dziękujemy za wszystko, oby takich lekarzy jak najwięcej.

LEKARZ PEDIATRA

Anna Rybczyńska

Oby więcej takich lekarzy

Pani Doktor potrafi nawiązać doskonały kontakt z pacjentem. Jest miła i sympatyczna. Trafnie rozpoznaje przyczyny zgłaszanych dolegliwości i dobiera odpowiednie leki, które potrafią je usunąć. Oby więcej takich lekarzy było w naszych poradniach.

Syn cieszy się na wizyte

Nasz syn uwielbia przychodzić do Pani doktor, zawsze cieszy się na wizyte!

Wspaniałe podejście

Pani Doktor z wspaniałym podejściem do małego pacjenta. Miła i kompetentna. Wizyta u Pani Doktor przebiega spokojnie, bez pośpiechu.

ONKOLOG

Marek Zadrozny

Najlepszy specjalista

Super onkolog, najlepszy specjalista chorób piersi.

Ratuje życie, przywraca zdrowie

Profesor Zadrozny jest wspaniałym operatorem, ratuje życie, przywraca zdrowie i sprawia, iż pojawia się uśmiech na twarzach pacjentów.

Zawsze życzliwy

To lekarz - człowiek o wyjątkowej empatii dla drugiego człowieka. Zawsze życzliwy dla pacjentów.

GINEKOLOG

Wojciech Kocemba

Uczciwy lekarz

Kompetentny, wyrozumiały, uczciwy lekarz.

Lekarz powołania

Całkowicie oddany swojej pracy i pacjentom, liczy się dla niego przede wszystkim zdrowie i życie pacjenta. Prawdziwy lekarz z powołania a nie nastawiony jedynie na pieniądze.

Wiele mu zawdzięczam

Pani doktor prowadził moją ciężą trójczą i wiele mu zawdzięczam.

PIELĘGNIARKA

Iwona Mazurek

Wzór do naśladowania

Bardzo przyjazna i pomocna dla pacjenta. Jest wzorem do naśladowania dla innych pielęgniarek.

Oddana ludziom

Nie znam bardziej oddanej osoby ludziom niż ona.

Ma wiedzę i doświadczenie

Tytan pracy, zawsze przy pacjencie, swoją pracę wykonuje sumiennie i uczciwie, fachowość, wiedza i doświadczenie wyróżnia ją z grona zatrudnionego personelu Oddziału Interny i Kardiologii Szpitala im. K. Jonschera. Sympatyczna, miła, uśmiechnięta, urodziwa i urokliwa kobieta. Oby jak najwięcej takich osób było zatrudnionych w naszej Służbie Zdrowia. Tego życzę sobie i wszystkim pacjentom.

POŁOŻNA

Dorota Michalak

Położna na medal

Najlepsza położna. Zawsze miła uśmiechnięta, posiada dużą wiedzę i dobrze przygotowuje do porodu. Świetnie zajmuje też się dzieciątkiem i pomoże młodej mamie w początkach karmienia piersią. Położna na medal.

Pomocna i oddana

Cudowne podejście do mamy i dziecka. Pomocna, oddana i zawsze gotowa przyjechać w razie potrzeby. Otrzymałam od niej masę wsparcia w trudnych chwilach. Dzięki niej okres ciąży, porodu i młocnej przygody to piękne wspomnienia. Zawsze potrafi uspokoić zmartwioną, świeżo upieczoną mamę. Jestem jej bardzo wdzięczna.

Położna dzieci i wnuków

...całokształt pracy, opieki nad matką i dzieckiem... położna moich dzieci i wnuków...

Najważniejsze to być przyzwoitym

Rozmowa z dr n. med. Moniką Rynkowską-Kidawą z Miejskiego Centrum Medycznego Jonscher im. dr. K. Jonschera w Łodzi.

Jak długo pracuje Pani jako lekarz?

Pracuję w zawodzie od 1996 roku. Jestem lekarzem chorób wewnętrznych, a od 9 lat także lekarzem ze specjalizacją geriatry. Pracuję w oddziale szpitalnym, pełniąc funkcję ordynatora, a także w poradni geriatrycznej.

Co jest najważniejsze w zawodzie lekarza?

Myślę, że trzeba być przede wszystkim przyzwoitym – zarówno człowiekiem, jak i lekarzem. Równie ważna jest wiedza, chęć ciągłego kształcenia się i stałego rozwijania. Pacjenci są różni, tak jak różne są choroby, na które spadają.

Uważam, że nigdy nie należy denerwować się czy obrażać się na chorego. Nie powinniśmy także na niego krzyżować. Pacjent jest zawsze jednak osobą chorą i to my, lekarze, musimy tak zbierać wywiad, tak z nim rozmawiać, żeby zdobyć jego zaufanie,

umieć do niego dotrzeć. Tylko wtedy, jeśli dołączymy do tego wiedzę medyczną mamy szansę na postawienie prawidłowej diagnozy. Będziemy mogli go odpowiednio leczyć i uzyskać właściwy efekt.

Oczywiście nie tylko leczenie jest ważne, ale także kontakt emocjonalny. Dzięki empatii jest po prostu łatwiej. Choroba jest pacjenta, a my możemy mu tylko pewne rzeczy zaproponować – i to, w jaki sposób to zrobimy, determinuje jego sposób podejścia do problemu choroby.

Bardzo ważna jest w tym wszystkim także rodzina i najbliżsi pacjenta. Zanik więzi rodzinnych coraz częściej widać na oddziale, na którym pracuję. Spotykam się z brakiem chęci dalszej opieki szpitalnej nad starszym, najczęściej niepełnosprawnym, członkiem rodziny.

Oczywiście zdarzają się także sprawne, radosne osoby w podeszłym wieku z ogromną chęcią do życia, które trafiają na nasz oddział. Mają doskonale zorganizowane życie, a najbliżsi ich wspierają. Tacy pacjenci szybciej zdrowieją i chętniej wychodzą ze szpitala.

FOT. ARCHIWUM

Jak zatem powinno wyglądać, szczególnie w tych trudniejszych chwilach, właściwe podejście lekarza do pacjenta?

Często w trakcie rozmów pacjenci przyznają się do rzeczy krepujących i przykrych. W chorobie bardziej się otwierają i mówią o swoich zmartwieniach. Trzeba mieć na pewno dużo czasu i pre-

dyspozycji do rozmowy z drugim człowiekiem – umieć go wysłuchać i być ciekawym tego człowieka, nie tylko w kontekście jego medycznych dolegliwości. Pacjent to nie wyłącznie jego choroba.

Czy można zatem wyróżnić jakieś cechy idealnego lekarza?

To, o czym wspominałam – musi być przyzwoity. A poza tym uśmiechnięty i pozytywnie nastawiony do świata, bo wtedy będzie też pozytywnie nastawiony do pacjenta. Nie może być tak, że ktoś jest sfrustrowany.

Oczywiście, każdemu z nas zdarza się gorszy czas

i każdy ma swoje problemy, ale to nie może w żaden sposób odbijać się na pacjencie. Pacjent jest osobą chorą i należy udzielić mu takiej pomocy, jakiej w danej chwili najbardziej potrzebuje. Trzeba wyczuć ten idealny moment – uchwycić go, jak na fotografii i odpowiednio zinterpretować.

Czym dla Pani jest tytuł Przyjaznego Lekarza, zdobyty w konkursie organizowanym przez „Dziennik Łódzki” i NFZ?

Jestem bardzo wzruszona i szczęśliwa. Staram się być właśnie takim przyjaznym lekarzem. Formuła tego konkursu wymagała, aby pacjent czy jego rodzina, ktoś, kto mnie zna, zgłosił moją osobę, używając konkretnych argumentów. Bardzo miłe było to, jak pacjenci reagowali na to, że biorę udział w takim plebiscycie. Ważne, że w codziennej pracy jestem tak odbierana.

Bycie przyjaznym dla pacjenta jest niezwykle istotnym elementem w naszym zawodzie. Pozwala łatwiej uzyskać właściwy końcowy efekt – żeby pacjent wyzdrowiał.

Zawsze chciałam być „panią doktor” – przyznaje Anna Rybczyńska z Wielunia

Rozmowa z pediatrą, alergologiem z Wielunia Anną Rybczyńską.

Co dla Pani oznacza wygrana w plebiscycie „Dziennika Łódzkiego” i NFZ – „Przyjazny dla Pacjenta”?

Uzyskanie tytułu „Laureata konkursu Pediatra Przyjazny dla Pacjenta” jest dla mnie ogromnym wyróżnieniem i zaszczytem. Z racji nadchodzących Świąt jest to wspaniały prezent gwiazdkowy, jaki sprawili mi moi pacjenci, za co im serdecznie dziękuję! To najpiękniejsze podsumowanie kolejnego pracowitego roku, jakie tylko mogłam sobie – jako lekarz – wymarzyć.

Jak zjednuje sobie Pani zaufanie najmłodszych pacjentów i ich rodziców?

W pracy jestem sobą, więc może ludzie wyczuwają moją sympatię do nich i odwzajemniają się zaufaniem? Poza tym muszę się przyznać, że uwielbiam dzieci. Ich uśmiechnięte buzie są, jak ciepłe promyki słońca, które potrafią topić lód. Podczas wizyt nie działam według określonego schematu. Każde spotkanie z pacjentem ma inny charakter i długość. Z każdym dzieckiem rozmawiam inaczej, bo przecież są to małe indywidualności: czasem

uśmiechnięte, innym razem speszone lub zwyczajnie przestraszone nową sytuacją. Podobno dzieci potrafią dostrzec więcej niż dorośli a skoro tak, to na pewno widzą, że są dla mnie bardzo ważne. Na pewno reakcja dziecka, które się mnie nie boi i pozwala się zbadać jest dla jego rodziców fundamentem do budowania wzajemnego zaufania. Ponieważ choroba dziecka jest wystarczającym stresem dla rodziców, staram się spokojnie, w sposób przystępny i zrozumiały przekazać im informacje o stanie zdrowia ich pociech. Wyjaśnienie wszystkich kwestii pozwala nam nawiązać współpracę, która ma również duży wpływ na sukces terapeutyczny, jak stosowane przez mnie leczenie.

Dlaczego wybrała Pani taki zawód? Czy traktuje go Pani, jak swego rodzaju misję?

Od najmłodszych lat chciałam być „panią doktor”. Najlepiej o tym wiedzieli w tym okresie moi ówczesni pacjenci, czyli pluszowy, szary miś i gumowa, rudowłosa lalka. Dzięki zestawowi „mały doktor” zabawki były przeze mnie regularnie osłuchiwane, opukiwane i leczone zastrzykami, co w przypadku misia wymagało systematycznego suszenia go przy piecu po każdej kuracji.

FOT. ARCHIWUM PRYWATNE

Lata mijały, ale mój zachwyt i podziw dla pracy lekarza nie. Stąd konsekwentne działania – nauka w LO w klasie o profilu biologiczno-chemicznym, studia medyczne. Wszystko to, by móc wykonywać wymarzony zawód i pomagać chorym. Co do wspomnianej „misji”, to wydaje mi się to naturalne, iż zawód nie tylko lekarza, ale i pielęgniarki, czy położnej jest posłannictwem, bo przecież każdego dnia wymaga od nas wypełniania ważnych zadań.

Czy jest Pani zwolenniczką stosowania metod naturalnych w leczeniu dziecięcych schorzeń?

Tak. Doceniam je, ponieważ moim zdaniem odgrywają

istotną rolę w niektórych przypadkach. Mówiąc o metodach naturalnych, mam na myśli np. ziołolecznictwo, bezogniowe bańki, zdrowe odżywianie, odpowiednio dobraną dietę, klimatoterapię, hydroterapię, czy gimnastykę i masaże. Zastosowanie tych znanych i stosowanych od wieków metod przyczynia się do skrócenia czasu trwania wielu chorób u moich pacjentów i skutecznie wspomaga leczenie konwencjonalne.

Czy na każdą infekcję należy reagować lekiem?

Niekiedy zastosowanie tzw. babcinych sposobów, czyli czosnku, czy miodu jako naturalnego antybiotyku, herbatek ziołowych, czy soku z malin w przypadku wystąpienia dolegliwości, które nie stanowią przesłanki do postawienia rozpoznania zgodnie z wiedzą akademicką, pozwala uniknąć konieczności wdrożenia leczenia farmakologicznego. Oczywiście wszystko zależy od mojej oceny stanu ogólnego badanego pacjenta, jego wieku i przeszłości chorobowej. Najważniejsze jest bowiem indywidualne podejście do każdego dziecka.

Jakie błędy popełniają rodzice w czasie, kiedy ich dzieci do-

pada przeziębienie? Czy muszą natychmiast biec do pediatry?

Jeśli dziecko prezentuje objawy tzw. przeziębienia, rodzic nie musi od razu iść do lekarza. Stan podgorączkowy jest korzystnym objawem, który świadczy o walce organizmu z atakującym go patogenem. Jeśli temperatura ciała jest niższa niż 38 stopni Celsjusza, zazwyczaj nie musimy na siłę jej obniżać. Ważne jest odpowiednie nawadnianie dziecka, które powinno regularnie pić niegazowaną wodę mineralną. Zbyt mała ilość płynów sprawia, że błony śluzowe nosa i gardła wysuszają się, co skutkuje ich podrażnieniem, katarrem i bólem gardła. Jeśli w bardzo wczesnym okresie „wylegania” choroby zgłaszają się do mnie rodzice z dzieckiem i nie stwierdzam istotnych odchyłań od normy podczas badania, zazwyczaj zalecam sprawdzone sposoby naszych mam a na wypadek wystąpienia gorączki zalecam stosowanie leków obniżających ją oraz leki przeciwwirusowe.

Częstym grzechem troskliwych babć w przypadku gorączkujących dzieci, jest szczelne okrywanie chorego dziecka dodatkowymi kocami, czy kołderkami. Działanie to, utrudniając oddawanie

nadmiaru ciepła do otoczenia, przyczynia się nierzadko do wzrostu temperatury ciała powyżej 40 stopni Celsjusza i tym samym przekroczenia wydolności mechanizmów termoregulacji. W konsekwencji przegrzania dojść wtedy może do odwodnienia organizmu, zaburzenia czynności różnych narządów a nawet udaru cieplnego. Właśnie dlatego opiekunowie gorączkującego dziecka nie powinni niepotrzebnie go okrywać. Niższa temperatura otoczenia poprawi jego samopoczucie w czasie choroby.

Właśnie teraz najłatwiej o przeziębienie. Jak wzmocnić dziecięcą odporność?

Kluczową kwestią jest odpowiednio zbilansowana dieta. Ważna jest suplementacja witaminy D3. Istotne jest ograniczenie spożycia tzw. pustych kalorii, czyli słodyczy. Bardzo ważną sprawą jest codzienne przebywanie dziecka na świeżym powietrzu. W kwestii wzmocnienia odporności wspomnieć należy o znaczeniu częstego mycia rąk i kąpielach oraz o np. brudzie. Tak właśnie, nie przeżyłszyłam się. Sterylne warunki są groźniejsze dla niemowląt niż spotkania z patogenami pochodzącymi z brudu.

Ważna szczerza rozmowa z chorym

Rozmowa z prof. Markiem Zadrożnym, specjalistą chirurgii onkologicznej, kierownikiem Kliniki Chirurgii Onkologicznej i Chorób Piersi Instytutu CZMP w Łodzi

Gratuluje Panie Profesorze tytułu „Przyjazny dla pacjenta 2018” w konkursie, w którym doceniane było przede wszystkim podejście lekarza do chorego. Jak istotna

- w Pana ocenie - jest owa relacja w procesie leczenia?

Uważam, że jednym z warunków pomyślnej terapii jest relacja lekarz - pacjent oparta na wzajemnym zaufaniu. Pacjent nie może być traktowany przedmiotowo. Lekarz powinien zawsze znaleźć czas na szczerą, partnerską rozmowę z chorym.

Proszę przypomnieć, jak wyglądała Pana dotychczasowa kariera zawodowa?

Jestem absolwentem Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Łodzi (1981 r.). Całe moje życie zawodowe związane jest przede wszystkim z chirurgią onkologiczną. Byłem asystentem i adiunktem Kliniki

Chirurgii Onkologicznej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, w roku 1991 współorganizowałem Oddział Chirurgii Sutka w Instytucie Centrum Zdrowia Matki Polki. Od 1 stycznia 1999 roku jestem Kierownikiem Kliniki Chirurgii Onkologicznej i Chorób Piersi Instytutu CZMP.

Odbyszał Pan m.in. szkolenie w Finlandii w zakresie badań przesiewowych i organizacji skandynawskiego systemu walki z rakiem oraz półroczny staż we Francji. Co z Pana ówczesnych doświadczeń przeniósł Pan - lub można by powiedzieć - na polski grunt?

Z przyjemnością mogę powiedzieć, że bardzo wiele elementów skandynawskiego systemu badań przesiewowych raka piersi zostało przeniesionych na polski grunt. Warto tu wspomnieć, że właśnie w Łodzi w latach 90. zorganizowany został pierwszy w Polsce profesjonalny program badań skriningowych piersi (Dalia). Doświadczenia z pracy z pracy chirurga-onkologa w Ośrodku Onkologicznym w Lyonie były pomocne

FOT. ARCHIWUM

przy organizacji pracy w kierowanej przeze mnie Klinice i koniecznej współpracy z lekarzami innych specjalności - patomorfologami, radiologami, onkologami klinicznymi czy radioterapeutami.

Obecnie kieruje Pan Kliniką Chirurgii Onkologicznej i Chorób Piersi w Instytucie

Centrum Zdrowia Matki Polki. Jakie zabiegi wykonywane są w Klinice? Ile Pan i Pana Zespół wykonuje ich w ciągu roku?

Klinika specjalizuje się przede wszystkim w chirurgii raka piersi. Operujemy rocznie ponad 250 chorych na raka piersi i ok. 400 chorych z łagodnymi guzami. Spektrum zabiegów obejmuje leczenie oszczędzające i mastektomię oraz wszystkie rodzaje zabiegów rekonstrukcyjnych. Specjalizujemy się w jednoczasowych operacjach rekonstrukcyjnych. Ponadto wykonujemy operacje innych nowotworów, często pomagamy w trudnych zabiegach brzusznych kolegom z klinik ginekologicznych.

Klinika to również ośrodek edukacyjny, współpracujący z najwybitniejszymi chirurgami z ośrodków w Niemczech, Hiszpanii, Francji i Wielkiej Brytanii. Jakie są owoce tej współpracy?

Mieliśmy szczęście współpracować z wybitnymi chirurgami europejskimi takimi jak: Pedro Cavadas z Hiszpanii - nieoceniony propagator nowoczesnej chirurgii

piersi, Marek Budner z Berlina czy chirurgi z ośrodka w Lyonie. Dzięki wspólnie organizowanym warsztatom chirurgicznym mieliśmy możliwość poznania i wdrożenia najnowocześniejszych technik operacyjnych, szczególnie w dziedzinie chirurgii rekonstrukcyjnej.

Co było największym osiągnięciem naukowym, technicznym w dziedzinie onkologii w okresie Pana pracy?

W okresie ostatnich 30 lat dokonano się prawdziwa rewolucja w onkologii. Rozwinęły się wszystkie metody leczenia z chirurgią, chemioterapią, radioterapią i hormonoterapią. Wprowadzone masowe badania przesiewowe pozwalają wykrywać raka piersi, jelita grubego, dróg rodnych we wczesnych fazach rozwoju. Wyleczalność chorych na raka piersi zwiększyła się z 30 proc. w roku 1989 do ponad 70 proc. obecnie. Wprowadzone nowe techniki operacyjne poprawiły jakość życia chorych.

Czy rak kiedykolwiek przestanie nas straszyć?

Ponieważ jestem optymistą uważam, że tak. Myślę, że w nieodległej przyszłości będziemy mogli skutecznie leczyć wszystkie nowotwory a terapia nie będzie tak agresywna i obciążająca chorych jak to jest obecnie. Istnieje szansa, że operacja nowotworu będzie prostym pobraniem tkanki, z której w laboratorium biologii molekularnej wyprodukuje się skuteczny lek.

Czyli, niestety, onkolog to zawód z przyszłością...?

Jeśli zmienimy nasz higieniczny, siedzący tryb życia, zadamy o czyste środowisko, będziemy wykonywać badania profilaktyczne, zachorowalność na nowotwory znacznie spadać, a skuteczność leczenia znacznie wzrośnie.

Myślę jednak, że co najmniej dwóm pokoleniom onkologów nie grozi bezrobocie.

Rozumiem, że nie samą pasją zawodową Pan żyje. Jak spędza Pan wolny czas?

Moją pasją są podróże, szczególnie na Daleki Wschód.

Dr Kocemba: Trzeba tak badać pacjentów, jak samemu chciałoby się być zbadanym

Tomaszów Mazowiecki ma najbardziej przyjaznego pacjentom ginekologa w Łódzkiem. Jest nim dr n. med. Wojciech Kocemba, ordynator oddziału ginekologiczno-położniczego w Tomaszowskim Centrum Zdrowia.

Jak Pan się czuje z tytułem lekarza Przyjazny dla Pacjenta?

Nie spodziewałem się, że mogę zostać wybrany w jakimkolwiek konkursie. Nie oczekuję orderów za to, co robię. To należy do moich obowiązków, ale niezaprzecalnie jest mi bardzo miło. Jestem oszołomiony, jak lampką dobrego szampana.

Dlaczego Pan wybrał medycynę i wcale niełatwą ginekologię?

Ukończyłem wydział lekarski w Łódzkiej Akademii Medycznej w 1983 roku. Na tym etapie często żyje się marzeniami, które nie zawsze pokrywają się z rzeczywistością. Ale nie żałuję wyboru. To jest ciężki i bardzo ryzykowny zawód. Jednak bardzo go lubię i lubię pracować na sali porodowej.

Dużo się zmieniło, odkąd zaczął Pan pracować zawodowo?

Przed wszystkim zmieniła się sama medycyna. To jest zupełnie inny świat niż ten 30

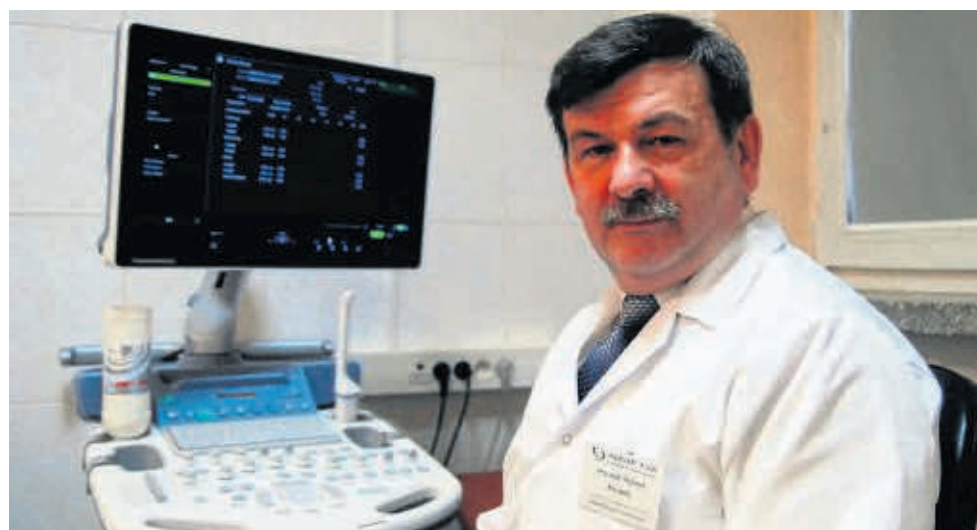
lat temu. W tej chwili pracujemy nad tym, by wyeliminować wszystkie czynniki ryzyka przy porodzie - przewidywać je zanim one wystąpią - wtedy możemy im zapobiegać. Nie można też porównywać położnictwa sprzed 30 lat do obecnego. Na naszym oddziale zajmujemy się patologią ciąży powyżej 32. tygodnia. Leczymy coraz więcej takich przypadków. Teraz widzę inną medycynę, inne możliwości niż te, które widywałem jako adept ginekologii i położnictwa.

A co zmieniło się przez ostatnie 10 lat na ginekologii w TCZ?

Udało nam się stworzyć oddział II poziomu referencyjnego, czyli uzyskać kwalifikacje do prowadzenia patologii ciąży. To trwało dość długo i nie było łatwe. Jest to jeden z bardzo nielicznych oddziałów ginekologicznych w Łódzkiem, którym udało się taki awans. Śmiało można powiedzieć, że jest to awans z drugiej do pierwszej ligi. To uważam za swój i nasz największy sukces.

Co Pana zdaniem jest największym sukcesem w pracy ginekologa?

Uratowanie życia jest największym sukcesem. Jeżeli

FOT. DAGMARA KUBCZAK

Dr n. med. Wojciech Kocemba jest szefem oddziału ginekologiczno-położniczego w szpitalu w Tomaszowie. M.in. dzięki jego determinacji na oddziale możliwe jest leczenie patologii ciąży

uda nam się uratować dziecko, a w skrajnych przypadkach także życie matki, to jest dla nas największa nagroda. A mamy różne przypadki, również te mroźące krew w żyłach. W tamtym roku mieliśmy pięć przypadków, w których walczyliśmy nie tylko o życie dziecka, ale o życie matki. Wszystkie pacjentki żyją i są zdrowe. Bardzo cenię sobie współpracę z panem prof. Przemysławem Oszukowskim i panem prof. Jackiem Wilczyńskim, którzy wspierają nas w pracy swoją

wiedzą i ogromnym doświadczeniem.

Jakie cechy powinien mieć dobry ginekolog i położnik?

Musi lubić swoją pracę. Jeśli jej nie lubi, nie będzie się w niej dobrze czuł. I nie ma znaczenia, czy to jest lekarz, czy nauczyciel. Musi mieć poczucie, że robi coś dobrego.

Wizyty u ginekologa nie są łatwe - co robi ginekolog, by kobiety nie bały się takich wizyt?

To rzeczywiście jest ważny problem. Ponieważ to jest bardzo intymna sytuacja, należy zachować daleko idącą delikatność. Trzeba pomyśleć, co by było, gdybym ja znalazł się na tym miejscu. Trzeba tak badać pacjentów, jak samemu chciałoby się być zbadanym. Taka wizyta nie może być traumą dla kobiety.

Kobiety wciąż zapominają o profilaktyce...

Jeżeli kobiety nie mają żadnych dolegliwości, przynaj-

mniej raz w roku powinny poddać się badaniu ginekologicznemu i mieć pobraną cytologię. Wczesne wykrycie choroby zdecydowanie poprawi szansę na całkowite wyleczenie oraz zmniejszy ryzyko powikłań u pacjentek w każdym wieku. Współpracujemy z ośrodkiem onkologicznym Nu-med w Tomaszowie. Patrząc na kobiety leczone onkologicznie nie tylko przez pryzmat medycyny, ale również ich psychiki i widzę, jak ciężko znośną wiadomość o swojej chorobie. Wielu z tych sytuacji można było uniknąć. Mamy dużą poradnię ginekologiczną, więc w naszym powiecie kobiety nie mają problemu z badaniami. Myślę, że jest to kwestia złej edukacji. Pamiętając o badaniach, pacjentki są w stanie wyeliminować większość przypadków choroby nowotworowej.

Jakie kolejne plany zawodowe?

Chciałbym pozostawić po sobie oddział zaopatrzonej w dobrą kadrę, która będzie kontynuować pracę. Stawiamy na kształcenie specjalizantów, bo obecnie problemem w województwie łódzkim jest brak młodej kadry. Trzeba o tym pamiętać, bo naszym córkom będzie brakowało lekarzy.

Pacjent jest na pierwszym miejscu

Rozmowa z Iwoną Mazurek, pielęgniarką z Miejskiego Centrum Medycznego im. dr. K. Jonschera w Łodzi.

Jakie jest Pani doświadczenie w zawodzie pielęgniarki?

W zawodzie pracuję od 22 lat. Przez ten cały czas jestem związana z Oddziałem Chorób Wewnętrznych i Kardiologii, a zajmuję się przede wszystkim osobami starszymi. Od dzieciństwa chciałam być pielęgniarką, nieść ludziom pomoc i służyć drugiemu człowiekowi.

Co jest najważniejsze w kontakcie z pacjentem?

Dla mnie zawsze pacjent jest na pierwszym miejscu. Ważny jest uśmiech na twarzy, w ciężkich chwilach podjęcie do osoby chorej, zainteresowanie się nią jako człowiekiem. Życzliwość, serdeczność, uprzejmość to cechy, które przyświecają mojej pracy. Równie bezcenny w trudnych chwilach jest także jakiś miły gest. Ważne jest okazanie każdemu pacjentowi cierpliwości.

Jacy pacjenci trafiają na oddział, na którym Pani pracuje?

FOT. KRZYSZTOF SZYMCAK

Najczęściej tacy w podeszłym wieku o ograniczonej sprawności. Coraz więcej jest osób samotnych, pozostawionych samym sobie. W sezonie zimowym nie brakuje bezdomnych, którzy oczekują od nas ciepła i wrażliwości, licząc na zainteresowanie się nimi.

Są także osoby, które nie umieją poradzić sobie w co-

dziennym życiu albo nie mają bliskich, którzy mogliby się nimi zaopiekować. Boją się wyjść do domu. Kiedy słyszą, że mogą już wyjść ze szpitala i tam wrócić, to są przerażone. A przecież czasem wystarczy z nimi porozmawiać i wytłumaczyć im, że są różne metody pomocy dla nich i instytucje, które takiego wsparcia udzielają. Trzeba ich przeko-

nać, że nie muszą bać się tej samotności.

Oprócz osób z problemami kardiologicznymi, trafiają do nas pacjenci z zapaleniami płuc, przewlekłą obturacyjną chorobą płuc, astmą, cukrzycą, zasklepieniami. Pojawiają się także takie, które są odwodnione i niedożywione czy zaniedbane higienicznie. Wymagają

one całodobowej kompleksowej opieki.

Mało z osób trafiających na oddział, w którym pracuję, jest w stanie samodzielnie się poruszać i wykonywać codzienne czynności. Trzeba je nakarmić, umyć, przewinąć i przebrać. A także niejednokrotnie z nimi porozmawiać o ich problemach.

Czy na przestrzeni lat Pani pracy w zawodzie jakieś problemy szczególnie się nasiliły?

Z perspektywy lat mojej pracy zaobserwowałam, że w ostatnich latach coraz częściej ludzie starsi po wypisie ze szpitala nie mają dokąd wrócić. Coraz rzadziej mamy do czynienia z modelami rodzin wielopokoleniowych. Po pobycie w szpitalu nie ma kto tymi ludźmi się zaopiekować. Bardzo często to szpital musi takim pacjentom załatwić dalszy pobyt w ZOL-ach czy DPS-ach. A do takiego momentu upływa nawet kilka miesięcy.

Jakie cechy powinna mieć idealna pielęgniarka?

Uważam, że trzeba mieć w sobie dużo empatii. Staram się wejść „w skórę” drugiej osoby. Niezbędne jest zrozumienie

problemów chorego – zarówno tych ściśle medycznych, jak i osobistych. Pacjenci niejednokrotnie zwierają się np. ze swoich problemów rodzinnych. Trzeba umieć ich wysłuchać i wczuć się w ich sytuację.

Pielęgniarka musi mieć w sobie dużo cierpliwości, a także wrażliwości i szacunku do pacjenta oraz poszanowania dla jego godności i intymności. Musi ulżyć w bólu choremu i starać się przeciwdziałać jego cierpieniu.

Czym jest dla Pani wyróżnienie Przyjazna Pielęgniarka w konkursie „Dziennika Łódzkiego” i NFZ?

Jestem mile zaskoczona tą nagrodą. Oczywiście bardzo się z niej cieszę. To zwieńczenie moich wysiłków, dotychczasowej pracy zawodowej. Ciężkiej pracy w całym zespole terapeutycznym. Jednak największą nagrodą jest dla mnie usłyszeć od pacjentów ciepłe słowa.

Uważam, że szczególnie zawód pielęgniarki nie ma racji bytu, jeśli nie kocha się tego, co się robi. Trzeba traktować drugiego człowieka tak, jak samemu chciałoby się być traktowanym.

Położna Dorota Michalak zapewnia: – Szczęśliwa mama to jeszcze lepsza mama...

Rozmowa z położną Dorotą Michalak z Oddziału Perinatologii w Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu im. M. Pirogowa w Łodzi

Gratuluję tytułu „Przyjazna dla pacjenta 2018”. Czy to Pani pierwsze laury w podobnej rywalizacji? Jak przyjęła Pani to wyróżnienie?

Jest mi niezmiernie miło, że zostałam laureatką tegorocznej edycji konkursu w kategorii położna. To bardzo ważne dla mnie wyróżnienie. Mój zawód, oprócz przekazywania wiedzy na temat organizacji opieki okołoporodowej, polega przede wszystkim na byciu wsparciem dla przyszłych rodziców. Położna to taka najlepsza przyjaciółka kobiety oczekującej na cud narodzin. Mimo że pracuję w zawodzie prawie 20 lat, pierwszy raz uczestniczyłam w podobnej rywalizacji.

Zapewne położnictwo nie należy do zawodów, które wybiera się przypadkowo?

Już jako mała dziewczynka uwielbiałam maleńkie dzieci. Najbliżej wiedzieli, że to mnie taka „mamuśka”. Dzieci jakby wyczuwały we mnie pokłady moich uczuć i odwzajemniały się uśmiechem. Chęć pomagania innym, troskliwość

i opiekuńczość – oto, co wpłynęło na wybór mojej drogi zawodowej. Lata praktyki pokazały, że zawód ten wymaga również siły psychicznej, opowiadania i uczy cierpliwości.

Jak zdobywała Pani pierwsze praktyczne doświadczenia?

Pierwsze kroki w zawodzie stawiałam w Poradni Ginekologiczno-Położniczej „Mirmed” w Tomaszowie Mazowieckim. Następnie pełniłam funkcję położnej rodzinnej w gminie Ujazd. Niezwykłe doświadczenie zdobyłam w pierwszej w Polsce Szkole Rodzenia im. prof. Fijałkowskiego w Łodzi. Miałam szczęście rozwijać swoje pasje pod skrzydłami współpracownicy profesora, pioniera metody „poród bez lęku”. Obecnie jestem pracownikiem Oddziału Perinatologii w Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu im. M. Pirogowa w Łodzi i Powiatowego Centrum Zdrowia w Brzezinach. Prowadzę wykłady dla kobiet w ciąży. Dodam, że wszyscy moi zwierzchnicy byli ludźmi, którzy zachęcali mnie do kreatywności i poszerzania kwalifikacji. Zaszczepili we mnie pragnienie samodoskonalenia. Z przyjemnością uczestniczyłam w licznych kursach i szkoleniach. Do dziś wspomi-

FOT. KRZYSZTOF SZYMCAK

– W dobie wujka Google, Facebooka i Wikipedii wiedza jest na wyciągnięcie ręki, dostępna na kliknięcie kciuka, jednak w labiryncie komentarzy i portali można samemu się zagubić...

nam naukę w Wyższej Szkole Edukacji Zdrowotnej w Łodzi w zakresie terapii ruchowej z gimnastyką korekcyjną czy Promocję Zdrowia na Uniwersytecie Medycznym w Łodzi.

Gdzie łatwiej przekazywać rodzicom swoją wiedzę: w Szkole Rodzenia czy też w domowym zaciszu?

Szkoła Rodzenia w swoim założeniu ma przygotować przyszłych rodziców do podjęcia funkcji rodzicielskich. Ale kurs to nie tylko realizowane punkty programu czy ćwiczenia biegnące swoim trybem, bowiem wykłady często prze-

radzają się w długotrwałej rozmowie. Staram się być jak najlepszym przewodnikiem w tych dyskusjach. Natomiast indywidualna edukacja okołoporodowa w zaciszu domowym wymaga od prowadzącej wyczucia, dopasowania się do konkretnego miejsca, dyspozycyjności. Choć wiedzę przekazuje się w obu przypadkach podobnie...

Czy narzuca Pani rodzicom jakiś określony sposób myślenia na temat ciąży, porodu i opieki nad dzieckiem?

Ja zawsze radzę rodzicom nie zamykać się w schematach.

Nie wierzyć ślepo panującej modzie dotyczącej pielęgnacji czy karmienia noworodka. Istotne jest słuchanie własnego instynktu rodzicielskiego, głosu serca, wsłuchiwanie się w indywidualne predyspozycje własnego dziecka.

Z jakimi problemami najczęściej do Pani zwracają się przyszłe mamy, jakie mają pytania i wątpliwości?

Najczęściej kobiety odczuwają lęk przed porodem. Mają dylemat, czy w przypadku porodu naturalnego decydować się na obecność partnera. Ja osobiście zachęcam do porodów rodzinnych. Koncentruję się także mocno nad kobietą w połogu. Wiem, jaki to wyjątkowy okres w całym macierzyństwie. Wyczułam, że każda kobieta ma prawo wyrażać swoje obawy, nie musi sama stawiać czoła opiece nad dzieckiem, to nic wstydliwego korzystać z pomocy bliskich. Szczęśliwa mama to jeszcze lepsza mama.

Czy kobiety przed kolejnymi porodami również powracają do Szkoły Rodzenia lub zwracają się o poradę?

O tak, bardzo często. W dobie wujka Google, Facebooka i Wikipedii wiedza jest na wyciągnięcie ręki, do-

stępna na kliknięcie kciuka, jednak w labiryncie komentarzy i portali można samemu się zagubić. Szkoła Rodzenia pomaga wybrać własną drogę. Doceniają to pierworódki, jak również doświadczone mamy.

Każda mama czy rodzice to osobna historia. Czy któraś z nich na trwałe utkwiła w Pani pamięci?

Pracę położnej postrzegam jako misję. To bycie na krótki czas aniołem stróżem matki i dziecka. To niesłychana odpowiedzialność. Kobiety często nie mają przede mną żadnych tajemnic. Obdarzają zaufaniem, liczą na dyskrecję. Obowiązuje mnie zatrzymanie ich sekretów dla siebie. Każda mama jest wyjątkowa, bo daje nowe życie.

Czego Pani życzy osobom kończącym kurs i mającym nadzieję na powiększenie rodziny?

Ciąża to wyjątkowy czas. 9 miesięcy oczekiwania. Oczekiwanie to nie może być bierno. Drodzy rodzice! Nie bójcie się pytać, bo kto pyta, nie błądzi; bądźcie otwarci na nowe rady, jednocześnie szanując doświadczenie minionych pokoleń, żyjcie w zgodzie z naturą, Kochajcie się i Wasze dziecko!

WIRUS HPV – NIEMY SPRAWCA RAKA SZYJKI MACICY

Rozmowa z dr. n. med. Wojciechem Ordonem, kierownikiem oddziału położniczo-ginekologicznego w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Wieluniu

Skąd się bierze rak szyjki macicy?

Rak szyjki macicy jest nowotworem, którego wywołuje infekcja wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV). Istnieje wiele typów tego wirusa, odkryto ich blisko trzysta, natomiast tylko kilkanaście z nich powoduje występowanie nowotworów. Aby doszło do powstania stanu przednowotworowego (dysplazja) a następnie raka, trzeba mówiąc kolokwialnie „podłapać” podtyp onkogenny (rakotwórczy) wirusa, który u części pacjentek może doprowadzić do nowotworu. Jak donosi literatura medyczna, onkogenne typy wirusa HPV (najczęściej 16,18) są również odpowiedzialne za nowotwory innych narządów: gardła, nosa, krtani, odbytu, pochwy, sromu i bardzo wielu innych nowotworów głowy i szyi.

Jaką drogą dochodzi do zakażenia wirusem HPV?

Wirus HPV przenosi się drogą wszystkich rodzajów kontaktów seksualnych. Zabezpieczenie mechaniczne (prezerwatywa) nie chroni przed infekcją. W większości wypadków powoduje infekcję niemą. Kobieta, która go „złapała” nie wie o tym, że ma infekcję. Świadom tego nie jest także mężczyzna, który może tego wirusa przenosić.

Czy jakaś grupa pacjentek jest szczególnie narażona na zachorowanie?

Wirus przenosi się tylko drogą kontaktów płciowych, a więc duże znaczenie ma tutaj fakt wczesnej inicjacji seksualnej. Kobiety, mające takie doświadczenia stanowią jedną z grup ryzyka. Kolejna grupa to pacjentki mające wielu partnerów seksualnych. Poza tym narażone na zachorowanie są wieloródki, pacjentki, które mają często nawracające, nieleczone od lat infekcje pochwy. Wśród zagrożonych są również panie leczone nowotworowo, ze względu na obniżoną odporność. Ostatnią grupę stanowią pacjentki chorujące na AIDS.

Co sprzyja zachorowaniu?

Tak jak wspomniałem, doświadczeniem do rozwoju dla wirusa HPV są nawracające infekcje w drogach rodnych. Pacjentki te powinny leczyć stany zapalne po-

Dr n. med. Wojciech Ordon, specjalista ginekolog-położnik

chwy u specjalisty. Niska świadomości kobiet na temat możliwości zakażenia wirusem oraz metod profilaktycznych jest również czynnikiem ryzyka.

Czy mężczyźni mogą ustalić, że są nosicielami tego wirusa?

Infekcja w 90 proc. przypadków jest niema. W niektórych sytuacjach mogą pojawić się brodawki, ale to zjawisko dość rzadkie. Powtarzam: to infekcja, która rozwija się nie dając zwykle żadnych symptomów. W przypadku potwierdzenia obecności HPV u mężczyzny wskazane jest wykonanie badania genetycznego w kierunku nosicielstwa wirusa HPV, materiał do badań pobiera się wówczas z prącia. Jest to jedyny pewny badanie, które może dowiedzieć czy mężczyzna jest nosicielem tego wirusa.

U kobiet standardowym badaniem jest jedynie badanie cytologiczne?

Utajniony charakter występowania tej choroby powoduje, że nic nas nie boli, nie swędzi, a wspomniane brodawki zdarzają się incydentalnie. Rzeczy-

wiście standardową metodą, która nam pozwala stwierdzić, czy pacjentki mają infekcję HPV i / lub stan przednowotworowy (dysplazję) jest cytologia.

Jak często kobiety powinny poddawać się badaniu cytologicznemu? Czy raz na trzy lata wystarczy?

Cytologia jest obecnym standardem, jeśli chodzi o profilaktykę wprowadzoną i sponzorowaną przez Narodowy Fundusz Zdrowia jako Program Profilaktyki Raka Szyjki Macicy. Wykonuje się ją co trzy lata u pacjentek pomiędzy 25. a 59. rokiem życia. Ale tak naprawdę wszystkie kobiety, które zaczęły współżyć, a od momentu inicjacji minął rok, również powinny sobie wykonać profilaktyczne badanie cytologiczne. Mogą to zrobić w poradni, która ma podpisany kontrakt z NFZ. Osobiście zalecam przeprowadzenie tych badań także u pacjentek starszych niż zakładana wspomniany program. Obecnie uważa się, że kontrolę cytologiczną winno się prowadzić aż do 70. roku życia. Ponadto, jeśli pa-

wiem, że ze zgłaszalnością na program bywa różnie. Takie zachowanie potęguje ryzyko przeoczenia zmian, które dzieją się pod wpływem infekcji HPV, ponieważ okresy pomiędzy badaniami cytologicznymi mogą być zbyt długie.

I w tej sytuacji mogą pojawić się tak zwane późne objawy?

Jeżeli pacjentka nie wykonuje badań cytologicznych i ma to nieszczęście, że rozwinię się u niej nowotwór szyjki macicy, to objawami, które bezwzględnie powinny nas zaalarmować są: ból i krwawienie po stosunku seksualnym, nieprawidłowe upławy z dróg rodnych oraz krwawienie z dróg rodnych, które nie ma związku z miesiączką. Takie objawy wiążą się zwykle z już bardzo zaawansowanym nowotworem, który źle poddaje się leczeniu i źle rokuje.

Kiedy pacjentki odbierają wyniki z badania cytologicznego często „konsultują” je w internecie. Czy dr Google to zły doradca?

Ten trop nie jest właściwy. Musimy pamiętać, że dobra praktyka lekarska w sytuacji złego wyniku cytologicznego nakazuje wysłanie sygnału do samej pacjentki. To standard, że gabinety natychmiast wysyłają zaproszenie na wizytę, podczas której informuje się pacjentki o niepokojących lub wręcz nieprawidłowych wynikach badania. Specjalista, który ma wiedzę i odpowiednie kompetencje decyduje wówczas, jak pokierować leczeniem. W międzyczasie można sobie oczywiście zaglądać do internetu i się denerwować, niestety, tam antidotum na wirusa HPV, a tym bardziej raka szyjki macicy, nikt nie znajdzie. Bezwzględnie konieczna jest w takiej sytuacji wizyta w specjalistycznej poradni.

Jak wygląda leczenie nowotworu szyjki macicy?

Przed wszystkim należy pamiętać, że od momentu zarażenia tym nieszczęsnym wirusem do rozwoju raka szyjki macicy mija bardzo dużo czasu. Jest to okres między 5 a 10 lat. Załóżmy, że zgodnie z programem wykonujemy badania co trzy lata, a więc w ciągu dekady poddajemy się mu trzykrotnie. Jest zatem

sporo czasu, by wykryć tak zwany stan przednowotworowy. Kiedy mamy pewność co do jego występowania, decydujemy o pogłębieniu diagnostyki, polegającej na pobraniu dodatkowych wycinków z szyjki. Najlepiej pod kontrolą wzroku z miejsc podejrzanych. Po pełnej diagnozie i rozpoznaniu raka, możemy rozpocząć leczenie. Większość stanów przednowotworowych i wczesnych raków wystarczy leczyć miejscowo, wiąże się to z wycięciem fragmentu szyjki macicy, całej szyjki macicy lub macicy. W przypadku nowotworów w większym stopniu zaawansowania, kiedy ich wielkość przekracza 7 milimetrów, decydujemy się na wycięcie całego narządu rodowego, nierzadko również z węzłami chłonnościami. Jeśli mamy do czynienia z zaawansowanymi nowotworami, trzeba liczyć się z dodatkowym naświetlaniem w ośrodku onkologicznym.

Czy statystyki zachorowań na raka szyjki macicy są niepokojące?

Jeśli chodzi o zapadalność pacjentek na choroby onkologiczne, to rak szyjki macicy pozycjonowany jest obecnie na szóstym miejscu po nowotworach piersi, jelita grubego, trzonu macicy, płuc i jajników. Każdego roku na raka szyjki macicy zapada około 3,5 tys. Polek. Niepokojące jest to, że w ostatnich latach ta liczba systematycznie się zwiększa. Skoro mówimy o statystykach, to niestety polowa z cierpiących na to schorzenie kobiet dzisiaj umiera.

Wniosek zatem jest taki, że w dalszym ciągu zbyt późno wykrywamy raka szyjki macicy.

Dlatego apelujemy do kobiet, by wykonywały badania profilaktyczne. Pamiętajmy że regularne badania cytologiczne wykonuje 45 proc. Polek, aby profilaktyka była skuteczna cytologię musi regularnie wykonywać więcej niż 90 proc. kobiet w naszym kraju. Wczesny nowotwór lub stan przednowotworowy na etapie dysplazji bardzo łatwo jest wyleczyć. Pamiętajmy, że pacjentki, które odpowiednio wcześniej poddadzą się leczeniu, w stu procentach wracają do zdrowia.

METODA, KTÓRA POZWALA STWIERDZIĆ, CZY PACJENTKI MAJĄ INFEKCJE HPV LUB PRZEDNOWOTWOROWY STAN JEST CYTOLOGIA

pacjentki mają takie możliwości finansowe, proponowałbym poszerzenie tej diagnostyki o badanie genetyczne w kierunku nosicielstwa wirusa HPV raz na 5 lat - szczególnie u pacjentek po 35. roku życia.

A co z kobietami w ciąży, czy w tym czasie powinno się wykonywać badanie cytologiczne?

Zaleca się, aby w każdej ciąży wykonywano badanie cytologiczne. Natomiast te pacjentki, które są zdrowe i ich wyniki z cytologii są prawidłowe, winny wykonywać te badania co trzy lata. Ważne jest, by kobiety pilnowały ich regularności. Z doświadczenia

BADANIE JEST PROSTE I BEZBOLESNE – NAPRAWDĘ WARTO MU SIĘ PODDAĆ

Rozmowa z dr. Adamem Tomaszewskim, ginekologiem z „Tomaszewski i Partnerzy” Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Poradni dla Kobiet, przy ul. 10 Lutego 5a.

Na czym polega ginekologiczne badanie cytologiczne?

Ginekologiczne badanie cytologiczne polega na pobraniu materiału biologicznego z tarczy szyjki macicy. Tarcza to część szyjki macicy widoczna podczas badania pacjentki wziernikiem ginekologicznym. To w tym miejscu tworzą się nadżerki.

Jakie korzyści niesie ze sobą to badanie? Czemu może zapaść regularnie wykonywana cytologia?

Przed wszystkim jest to profilaktyka raka szyjki macicy. Cytologia umożliwia wykrywanie wczesnych stadiów różnego rodzaju zmian, które nieleczone mogą doprowadzić do zmiany o charakterze nowotworowym.

Wyniki cytologii, jeżeli są ku temu wskazania, pozwalają na wykonywanie różnych zabiegów. W przypadku wczesnych stadiów choroby nie musimy uciekać się do usunięcia całego narządu rodowego, wystarczy usunięcie nadżerki lub – jeśli to konieczne – częściowa amputacja szyjki macicy, z zachowaniem narządu rodowego, który odgrywa istotną rolę nie tylko w miesiączkowaniu, przebiegu ciąży, ale także w statyce narządu rodowego i układu moczowego.

Jak często kobieta powinna wykonywać cytologię?

Przy prawidłowych wynikach cytologia powinna być wykonywana raz na trzy lata. NFZ zapewnia każdej kobiecie w wieku 25-59 lat bezpłatny program badań.

Oczywiście, jeśli wyniki są nieprawidłowe to wdraża się odpowiednie postępowanie lecznicze, po którym wykonuje się kolejne badanie kontrolne.

Pan doktor wykonał najwięcej cytologii w ramach programu profilaktycznego. Jak duża to liczba? Czy świadomość kobiet co do ważności tego badania wzrosła na przestrzeni lat?

W programie 25-59 lat wykonałam ponad 900 badań cytologicznych, istnieje również drugi bezpłatny program, finansowany przez NFZ w ramach umowy o świadczeniu usług medycznych, w którym wykonałam nieco mniej badań. Uważam, że to spora liczba. Nawet byłem zaskoczony takim wynikiem. Świadomość kobiet co do wykonywania badań profilaktycznych zdecydowanie wzrosła. Wiele kobiet przychodzi wyłącznie w tym celu. Jednak jest duża grupa pacjentek, która w dalszym ciągu nie przywiązuje uwagi do konieczności powtarzania badań cytologicznych. Wówczas w trakcie wywiadu przypominam o konieczności wykonania rozmazu cytologicznego. Badanie jest tak proste i bezbolesne – naprawdę warto je wykonać.

Przez dziurkę od klucza...

W Instytucie Centrum Zdrowia Matki Polki większość nowotworów narządów rodnych jest operowanych metodami małoinwazyjnymi. To możliwe, bo mamy specjalistów i sprzęt umożliwiający prowadzenie takich zabiegów – mówi prof. Andrzej Malinowski, wojewódzki konsultant ds. ginekologii onkologicznej.

Prof. Andrzej Malinowski, kierownik Klinik Ginekologii Operacyjnej, Endoskopowej i Ginekologii Onkologicznej ICZMP: - W XXI wieku doszło do fundamentalnej zmiany w myśleniu ginekologów-onkologów. Już nie uważa się, że jak więcej wytniemy, to będzie lepiej dla pacjentki. Musimy wyciąć tyle ile trzeba, ale bardzo precyzyjnie. Umożliwiają to nam metody laparoskopowe. W mojej specjalności z powodzeniem stosuje się je w operacjach raka szyjki i trzonu macicy. Tylko raka macicy operuje się jeszcze klasycznymi metodami.

Dla pacjentek różnica między laparoskopią a laparotomią jest kolosalna. Metoda klasyczna wiąże się z otwarciem powłok brzusz-

nych. To jest nacięcie ok. 10-15 cm. To niby niedużo, ale wystarczająco, by pojawiły się problemy. Po pierwsze z gojeniem rany. Pacjentka po operacji nie ma komfortu szybkiego powrotu do zdrowia. Po laparotomii nie da się uniknąć bólu. A jeśli boli, to naturalnym odruchem jest unikanie ruchu. Pacjentka leży, no i mamy ryzyko powikłań naczyniowych.

Można tego uniknąć robiąc operację przez „dziurkę od klucza”. W powłokach brzusznych robimy 3-4 najwyższe centymetrowe nacięcia. Przez nie wprowadzamy narzędzia oraz kamerę no i operujemy.

Patrzmy na monitor. Ale korzystamy z dużego – nawet kilkukrotnego powiększenia. Obraz jest w 3D i 4K, także jest to ostrość niebywała. Dlatego widzimy więcej i lepiej niż operując tradycyjną metodą. To niezwykle istotne, bo w naszych zabiegach niezbędna jest precyzja. Przecież niektóre struktury uwidaczniane w laparoskopii mają poniżej jednego milimetra. A musimy je czasami ochronić lub przeciąć. Łatwiej nam to zrobić, bo posłu-

Przy zastosowaniu laparoskopii w powłokach brzusznych lekarze robią trzy bądź cztery najwyższe centymetrowe nacięcia

gujemy się nie tylko powiększeniem, ale także mikronarzędziami.

Nowoczesna technologia pozwala nam zobaczyć rzeczy, których dawniej operator nie miał szans widzieć. Na przy-

kład bez problemu znajdujemy tzw. węzeł wartowniczy. Po co? Przecież kiedyś usuwało się wszystkie węzły chłonne. Ale robiąc to, goździmy się na to, że w 90 proc. przypadków usuwamy je nie-

potrzebnie. Tylko u 10 góra 15 proc. pacjentek są przerzuty do węzłów chłonnych.

Dlatego pojawiła się koncepcja, że trzeba poznać stan pierwszego węzła, do którego spływa chłonka po wyjściu

z macicy. I tu jest problem, bo to często struktura kilkumilimetrowa. Na szczęście znamy metody, by go oznaczyć. Jest ich kilka. Ale nie wszystkie odznaczają się dużą czułością i swoistością. To znaczy, że jeżeli są komórki nowotworowe, nie zawsze je wykrywamy lub jesteśmy oszukiwani. Dostajemy informację, że są komórki nowotworowe, a ich nie ma lub na odwrót.

W Matce Polce dzięki laparoskopii stosujemy czułą i swoistą metodę. Przed operacją podajemy do macicy specjalny barwnik. On emituje określoną długość fali. Mamy narzędzie, które wyłupuje te fale i gdy barwnik spływa do węzła wartownika, to w laparoskopii wychycimy określony kolor emisji. Tak znajdujemy pierwszy węzeł. Wycinamy go i wysyłamy do badania w trakcie operacji. Nasz zespół diagnostów w 15 minut daje odpowiedź, czy są komórki nowotworowe. Jeżeli ich nie ma, nie ma potrzeby kolejnych węzłów chłonnych usuwać. To postępowanie niemalże takie, jak wdrożenie laparoskopii do ginekologii onkologicznej.

PLACÓWKA MEDYCZNA ŚWIADCZENIA W PORADNI POŁOŻNICZO-GINEKOLOGICZNEJ	POWIAT	MIASTO	ULICA	KONTAKT
Bełchatowskie Centrum Medyczne NZOZ	bełchatowski	Bełchatów	19 Stycznia 12	44 733 12 21
MEGAMED Sp. z o.o.	bełchatowski	Bełchatów	Czapliniecka 93/95	44 635 29 01
Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II w Bełchatowie	bełchatowski	Bełchatów	Czapliniecka 123	44 635 83 16
NZOZ w Klukach	bełchatowski	Kluki	Kluki 51	44 631 50 10
SP ZOZ w Szczercowie	bełchatowski	Szczerców	Mickiewicza 39b	44 631 80 20
NZOZ MEDYK	bełchatowski	Zelów	Wolności 1c	44 634 12 18
NZOZ PRZYCHODNIA LEKARSKA SIWY	bełchatowski	Zelów	Sienkiewicza 14	44 733 31 11
SP ZOZ Żelowskie Centrum Medyczne	bełchatowski	Zelów	Żeromskiego 21	44 634 11 20
NZOZ ALBAMED s.c.	brzeziński	Brzeziny	Piłsudskiego 67a	46 875 20 14
NZOZ MEDICAL-MED	brzeziński	Brzeziny	Tulipanowa 8	46 874 25 74
Szpital Powiatowy w Brzezinach	brzeziński	Brzeziny	Bohaterów Warszawy 2	46 874 31 51
NZOZ ELMED	kutnowski	Krośniewice	Kolejowa 23	24 252 50 11
NZOZ Zdrowie w Krośniewicach	kutnowski	Krośniewice	Kolejowa 23	24 252 30 62
NZOZ Medical	kutnowski	Krośniewice	Poznańska 18/20	24 252 50 01
DERMEX Sp. z o.o.	kutnowski	Kutno	Sienkiewicza 16	24 254 50 08
NZOZ Kutnowski Szpital Samorządowy	kutnowski	Kutno	Kościuszki 52	24 388 03 70
NZOZ OSTROWY M. Zielińska	kutnowski	Nowe Ostrowy	Wołodrza 7	24 356 13 03
NZOZ ALMAMED s.c.	kutnowski	Żychlin	Konopnickiej 1	24 285 10 90
NZOZ PROMED A. Lewandowski, M. Wysocka	kutnowski	Żychlin	Dobrzeleńska 6	24 285 48 44
CENTRUM DIALIZA Sp. z o.o.	łaski	Łask	Warszawska 62a	43 675 55 55 w. 218
SP ZOZ Gminny Ośrodek Zdrowia w Sędziejowicach	łaski	Sędziejowice	Wieluńska 8	43 677 10 10
PPL Gwardia Życia	łęczycki	Daszyna	Mazew 56	24 389 19 12
PPL NZOZ MEDANT B	łęczycki	Grabów	Dąbska 2	63 273 41 38
ZOZ w Łęczycy	łęczycki	Łęczycza	Zachodnia 6	24 721 27 55
NZOZ ALAMED	łęczycki	Piątek	Stodolniana 6/2	24 722 15 65
NZOZ WITOMED sp.j.	łęczycki	Witonia	Szkolna 5	24 356 40 11
NZOZ w Chaśnie	łowicki	Chaśno	Chaśno 54c	46 838 14 88
NZOZ MEDICUS	łowicki	Kiernozia	Kościuszki 3 a	24 277 91 09
NZOZ Centrum Zdrowia ACADEMOS	łowicki	Łowicz	Iłowska 1/3	46 837 38 30
PPL MEDICOSUN	łowicki	Łowicz	Iłowska 1/3	46 837 38 30
ZOZ w Łowiczu	łowicki	Łowicz	Ułańska 28	46 837 56 11 w. 241
NZOZ BETER-MED	łowicki	Łyszkowice	Wolności 6a i 6b	46 830 37 36
Gminna Przychodnia Zdrowia - PPL	łódzki wschodni	Andrespol	Rokicińska 125	42 213 23 62
NZOZ ESKULAP s.c.	łódzki wschodni	Koluszki	Dzieci Polskich 6c	44 714 05 47
NZOZ Przychodnia Lekarska Zdrowie	łódzki wschodni	Koluszki	Korcza 5	44 714 08 00
NZOZ MED-KOL Sp. z o.o.	łódzki wschodni	Koluszki	Przejazd 6	44 714 22 22
Gameta - Szpital Sp.z o.o. i Wspólnicy	łódzki wschodni	Rzgów	Rudzka 34/36	42 645 77 77
Przychodnia Rzgów	łódzki wschodni	Rzgów	Ogrodowa 11a	42 214 11 73
Samorządowa Przychodnia Zdrowia w Tuszynie	łódzki wschodni	Tuszyn	Żeromskiego 24/26	42 614 30 98
Centra Medyczne MEDYCEUSZ	Łódź	Łódź-Bałuty	Bazarowa 9	42 613 69 07
Centrum Medyczne Medycyna Grabieniec	Łódź	Łódź-Bałuty	Zachodnia 12a/12c	42 612 40 09
MEDEOR	Łódź	Łódź-Bałuty	Ciesielska 8	42 611 53 70
Miejskie Centrum Medyczne Bałuty w Łodzi	Łódź	Łódź-Bałuty	Murarska 4	42 655 30 27
Miejskie Centrum Medyczne Bałuty w Łodzi	Łódź	Łódź-Bałuty	Nastrojowa 10	42 658 11 23
NZOZ Centrum Medyczne PIKAMED	Łódź	Łódź-Bałuty	Zgierska 2/8	42 663 54 15
Salve Medica	Łódź	Łódź-Bałuty	Szparagowa 10	42 254 64 00
SALVE Sp. z o.o.	Łódź	Łódź-Bałuty	Łagiewnicka 53	42 633 78 01
SP ZOZ MSWiA w Łodzi	Łódź	Łódź-Bałuty	Północna 42	42 634 13 41
WOMP - CPL w Łodzi	Łódź	Łódź-Bałuty	Aleksandrowska 61/63	42 272 18 02
Centrum Medyczne Górna	Łódź	Łódź-Górna	Cieszkowskiego 6	42 689 11 53
Centrum Medyczne Górna	Łódź	Łódź-Górna	Felińskiego 7	42 689 20 84
Centrum Medyczne Górna	Łódź	Łódź-Górna	Odrzańska 29	42 684 45 37
Centrum Medyczne Górna	Łódź	Łódź-Górna	Rzgowska 170	42 645 93 10
Cenytrum Medyczne PATRON-MED	Łódź	Łódź-Górna	Siarczana 11	42 642 04 56
Centrum Medyczne REMEDIUM	Łódź	Łódź-Górna	Dąbrowskiego 15b	42 230 91 28
Instytut Centrum Zdrowia Matki Polki	Łódź	Łódź-Górna	Rzgowska 281/289	42 271 12 44
LUX MED	Łódź	Łódź-Górna	Milionowa 21	42 684 31 03
MEDICAN PRZYCHODNIA	Łódź	Łódź-Górna	Tuszyńska 130	42 688 10 10
Miejskie Centrum Medyczne im. dr. Karola Jonschera w Łodzi	Łódź	Łódź-Górna	Lecznicza 6	42 256 51 73
SALVE Sp. z o.o.	Łódź	Łódź-Górna	Rzgowska 50a	42 633 56 61
Szpital Zakonu Bonifratrów w Łodzi	Łódź	Łódź-Górna	Kosynierów Gdyńskich 61	42 685 51 85
ZOZ Sp. z o.o. ADAMED	Łódź	Łódź-Górna	al. Politechniki 5	42 436 84 62
Centrum Diagnostyki i Terapii Laserowej Fundacji Politechniki Łódzkiej	Łódź	Łódź-Polesie	Wólczajska 215	42 631 36 70
Miejskie Centrum Medyczne Polesie w Łodzi	Łódź	Łódź-Polesie	Wileńska 25	42 686 09 51
Miejskie Centrum Medyczne Polesie w Łodzi	Łódź	Łódź-Polesie	Skłodowskiej-Curie 15/17	42 637 68 71
Miejskie Centrum Medyczne Polesie w Łodzi	Łódź	Łódź-Polesie	Maratońska 71	42 686 18 05
NZOZ Gabinet Lekarski s.c	Łódź	Łódź-Polesie	Olimpijska 7a	42 688 52 01
Przychodnia Lekarska ANIMED	Łódź	Łódź-Polesie	Okrzei 40	42 611 69 19
SP ZOZ USK im. WAM UM w Łodzi - Centralny Szpital Weteranów	Łódź	Łódź-Polesie	Żeromskiego 113	42 205 98 50
Specjalistyczne Gabinety Lekarskie ALL-MED M. Ogórek	Łódź	Łódź-Polesie	al. Wyszyńskiego 29	42 275 83 83
WOMP - CPL w Łodzi	Łódź	Łódź-Polesie	Gdańska 117a	42 636 53 55
Wojewódzki Specjalistyczny Szpital im. M. Pirogowa w Łodzi	Łódź	Łódź-Polesie	Wileńska 37	42 680 47 46
ZOZ MEDAX Z. Binikowski, S. Jędrzejczyk	Łódź	Łódź-Polesie	Zielona 29	42 632 40 94
A. Tomaszewski i Partnerzy, Lekarze i Położne, Świadczenia Ginekologiczne i Położnicze Poradnia dla Kobiet	Łódź	Łódź-Śródmieście	10 Lutego 5a	42 636 50 31
Centrum Medyczne im. dr L. Rydygiera Sp. z o.o.	Łódź	Łódź-Śródmieście	Pomorska 59	42 632 52 55
Centrum Medyczne im. dr L. Rydygiera Sp. z o.o.	Łódź	Łódź-Śródmieście	Lumumby 14	42 632 81 80
NZOZ Centrum Medicus	Łódź	Łódź-Śródmieście	Piotrkowska 100	42 630 93 93
NZOZ MAG-MED	Łódź	Łódź-Śródmieście	al. Kościuski 48	42 637 06 99
NZOZ Centrum Medyczne Szpital Św. Rodziny	Łódź	Łódź-Śródmieście	Wigury 19	42 254 96 00
NZOZ Poradnia Zdrowia RENOMA Sp. z o.o.	Łódź	Łódź-Śródmieście	Sterlinga 16/18	42 278 70 87
SALVE Sp. z o.o.	Łódź	Łódź-Śródmieście	Struga 3	42 633 78 01
SP ZOZ USK Nr 1 im. N. Barlickiego UM	Łódź	Łódź-Śródmieście	Narutowicza 96	42 291 95 95
WOMP - CPL w Łodzi	Łódź	Łódź-Śródmieście	Tymienieckiego 18	42 279 72 80
Indywidualna Praktyka Lekarska J. Biesiada	Łódź	Łódź-Widzew	Mačka z Bogdańca 16c	601 664 646

Miejskie Centrum Medyczne im. dr. K. Jonschera w Łodzi	Łódź	Łódź-Widzew	Milionowa 14	42 676 17 90
NZOZ ALMED	Łódź	Łódź-Widzew	al. Piłsudskiego 135	42 674 74 70, 42 676 29 00
NZOZ CEREO-MED	Łódź	Łódź-Widzew	Dąbrówki 14	42 670 68 91
NZOZ WYSOKA	Łódź	Łódź-Widzew	Wysoka 10/14	42 674 00 73
NZOZ Wysoka	Łódź	Łódź-Widzew	Tuwima 71/12	42 676 26 15
NZOZ Poradnia Łodziańska	Łódź	Łódź-Widzew	Wilcza 4	42 676 02 50
Przychodnia Widzew	Łódź	Łódź-Widzew	Piłsudskiego 157	727 705 712
Przychodnia Widzew	Łódź	Łódź-Widzew	Elsnera 19	42 671 10 80
PRZYCHODNIA WIELOPROFILOWA NOWOSOLNA	Łódź	Łódź-Widzew	Jugosłowiańska 16	42 648 41 64
SALVE Sp. z o.o.	Łódź	Łódź-Widzew	Wujaka 5	42 633 78 01
WOMP - CPL w Łodzi	Łódź	Łódź-Widzew	al. Piłsudskiego 133b	42 279 73 25
Samodzielny ZOZ Nowe Miasto nad Pilicą	opoczyński	Drzewica	Stawowa 27	48 375 60 52
NZOZ CENTRUM	opoczyński	Opoczno	Partyzantów 16a	44 736 14 06
NZOZ Vita-Med s.c.	opoczyński	Opoczno	Partyzantów 1a	44 754 20 46
SP ZOZ Szpital Powiatowy im. E. Biernackiego w Opocznie	opoczyński	Opoczno	Szpitalna 1	44 754 49 68
CENTRUM DIALIZA Sp. z o.o.	pabianicki	Dobroń	Sienkiewicza 60	43 677 26 92
OLMED Sp. z o.o.	pabianicki	Konstantynów Łódzki	Piłsudskiego 1	42 211 61 50
Przychodnia Sadowa	pabianicki	Konstantynów Łódzki	Sadowa 10	42 211 10 66
MEDIKSA	pabianicki	Ksawerów	Jana Pawła II 27	42 215 83 13
LUTMED	pabianicki	Lutomiersk	Dąbrowskiego 21	43 677 50 25
NZOZ Centrum Medyczne Pro-MED Sp. z o.o.	pabianicki	Pabianice	Mariańska 5a	801 462 988
D.D.J.-MED B. Dresler, B. Dryńska, W. Jerzyński	pabianicki	Pabianice	Orla 45	42 215 14 35
NZOZ Eskulap Poradnia Zdrowia Rodzinnego	pabianicki	Pabianice	Grobelna 8	42 215 60 37
Pabianickie Centrum Medyczne Sp. z o.o.	pabianicki	Pabianice	Jana Pawła II 68	42 225 38 55
Pabianickie Centrum Medyczne Sp. z o.o.	pabianicki	Pabianice	Nawrockiego 24a	42 213 54 54
Zakład Świadczeń Ambulatoryjnych PABIAN-MED	pabianicki	Pabianice	Kilińskiego 10/12	42 212 19 57
SP ZOZ w Pajęcznie	pajęczański	Działoszyn	Piłsudskiego 21b	43 841 30 01
SP ZOZ w Pajęcznie	pajęczański	Pajęczno	Wiśniowa 26	34 311 25 85
Gminny Ośrodek Zdrowia w Rzaśni	pajęczański	Rzaśnia	Waryńskiego 6	44 631 77 77
NZOZ Poradnia Lekarzy Rodzinnych Wlazło	piotrkowski	Czarnocin	Poniatowskiego 3	44 616 51 92
Powiatowe Centrum Matki i Dziecka w Piotrkowie Trybunalskim	piotrkowski	Gorzkowice	Kwiatowa 4	44 681 80 02
Powiatowe Centrum Matki i Dziecka w Piotrkowie Trybunalskim	piotrkowski	Grabica	Grabica 55	782 766 543
Gminny Zespół Ochrony Zdrowia	piotrkowski	Moszczenica	Piotrkowska 27	44 616 93 25
Powiatowe Centrum Matki i Dziecka w Piotrkowie Trybunalskim	piotrkowski	Sulejów	Targowa 28	44 616 20 09
Powiatowe Centrum Matki i Dziecka w Piotrkowie Trybunalskim	piotrkowski	Wolbórz	Sportowa 7	44 616 43 23
Instytut Zdrowia MEDICALL Sp. z o.o.	Piotrków Trybunalski	Piotrków Trybunalski	Wojska Polskiego 77	44 649 77 24
MEGAMED Sp. z o.o.	Piotrków Trybunalski	Piotrków Trybunalski	Polna 13/13a	44 647 58 77
Powiatowe Centrum Matki i Dziecka w Piotrkowie Trybunalskim	Piotrków Trybunalski	Piotrków Trybunalski	Roosevelta 3	44 645 11 52
Powiatowe Centrum Matki i Dziecka w Piotrkowie Trybunalskim	Piotrków Trybunalski	Piotrków Trybunalski	al. Armii Krajowej 11	44 645 11 88
Specjalistyczny NZOZ K-MED	Piotrków Trybunalski	Piotrków Trybunalski	Kobylickiego 1	44 647 16 32
Poddębickie Centrum Zdrowia	poddębicki	Poddębice	Mickiewicza 16	43 828 81 70
Zespół Poradni ZDROWIE	poddębicki	Poddębice	Zielona 2a	43 678 95 00
SP ZOZ w Zadzimiu	poddębicki	Zadzim	Zadzim 63	43 678 61 90
Ośrodek Zdrowia w Gidlach	radomszczański	Gidle	Częstochowska 8	32 327 21 24
Ośrodek Zdrowia w Gomunicach	radomszczański	Gomunice	Armii Krajowej 30	44 684 24 86
SP ZOZ imienia dr. M. Kotarbińskiego w Kamieńsku	radomszczański	Kamieńsk	Wieluńska 23	44 681 75 23
Gminny Ośrodek Zdrowia w Kobielach Wielkich	radomszczański	Kobiele Wielkie	Reymonta 79	44 681 44 64
SP ZOZ w Kodrębie	radomszczański	Kodrąb	Niepodległości 25	44 681 93 29
Ośrodek Zdrowia w Lgocie Wielkiej	radomszczański	Lgota Wielka	Rolnicza 1	44 680 13 14
SP ZOZ w Przedborzu	radomszczański	Przedbórz	Częstochowska 25	44 781 20 43
MEDIFARM Olejniczakowie	radomszczański	Radomsko	Armii Krajowej 32	44 683 74 48
Szpital Powiatowy w Radomsku	radomszczański	Radomsko	Jagiellońska 36	44 685 47 18
Ośrodek Zdrowia w Wielgomłynach	radomszczański	Wielgomłyn	Radomszczańska 7	44 787 10 67
Przychodnia Żytno	radomszczański	Żytno	Strażacka 14	34 327 70 13
NZOZ Eskulap	rawski	Biała Rawska	Jana Pawła II 55	46 815 87 10
NZOZ Centrum Medyczne Verbena	rawski	Rawa Mazowiecka	Krakowska 9	46 814 08 08
NZOZ Przychodnia Lekarska REMEDIUM	rawski	Rawa Mazowiecka	Polna 2b	46 814 54 77
NZOZ RAW-MEDICA	rawski	Rawa Mazowiecka	Słowackiego 68	46 814 40 12
NZOZ MEDICUS	sieradzki	Sieradz	Jana Pawła II 12	43 827 22 36
Przychodnia Lekarska ESKULAP	sieradzki	Sieradz	Popiełuszki 2	43 822 00 45
Szpital Wojewódzki im. Prym. Kard. S. Wyszyńskiego w Sieradzu	sieradzki	Sieradz	Armii Krajowej 7	43 827 84 58
NZOZ Zespół Poradni Zdrowie w Sieradzu	sieradzki	Sieradz	al. Pokoju 7	43 822 44 84
FAGMET Sp. z o.o.	Skiermiewice	Skiermiewice	Jana III Sobieskiego 29	46 832 13 29
MEDYK Sp. z o.o.	Skiermiewice	Skiermiewice	Sienkiewicza 1	46 833 37 71
NZOZ Judyta	Skiermiewice	Skiermiewice	Orkana 6/d/e/f	46 833 74 74
NZOZ Poradnia Dla Kobiet s.c.	Skiermiewice	Skiermiewice	Armii Krajowej 33	46 832 77 44
Wojewódzki Szpital Zespolony im. S. Rybickiego w Skiermiewicach	Skiermiewice	Skiermiewice	Stwosza 1	46 833 29 69
AMICUS-MED	tomaszowski	Będków	Reymonta 5	44 719 74 62
MIRMED	tomaszowski	Tomaszów Mazowiecki	Mireckiego 90	44 724 68 27
Tomaszowskie Centrum Zdrowia	tomaszowski	Tomaszów Mazowiecki	Jana Pawła II 35	44 725 71 10
NZOZ KALINA I. Tomczyk	tomaszowski	Ujazd	Kościelna 19	44 719 24 22
Ośrodek Zdrowia w Białej	wieluński	Biała	Biała Parcela 11	43 841 90 23
Ośrodek Zdrowia w Czarnożyłach	wieluński	Czarnożyły	Czarnożyły 191	43 841 62 22
NZOZ Vitamed	wieluński	Osjałów	Wieluńska 11	43 842 33 11
SP ZOZ Wieluń	wieluński	Wieluń	Szpitalna 16	43 840 67 69
Powiatowe Centrum Medyczne Sp. z o.o. NZOZ Szpital Powiatowy	wieruszowski	Wieruszów	Warszawska 104	62 784 55 20
SP ZOZ w Szadku	zduńskowolski	Szadek	Piotrkowska 25	43 821 50 09
NZOZ GENOS	zduńskowolski	Zapolice	Strońsko 20a	43 823 14 47
NZOZ Medicus sp. z o.o.	zduńskowolski	Zduńska Wola	Spacerowa 1	43 823 25 93
NZOZ Medyk	zduńskowolski	Zduńska Wola	Jagiełły 23	43 823 53 55
SP ZOZ w Zduńskiej Woli	zduńskowolski	Zduńska Wola	Szadkowska 2	43 823 42 64
Zduńskowolski Szpital Powiatowy Sp. z o.o.	zduńskowolski	Zduńska Wola	Królewska 29	43 824 41 15
NZOZ Zespół Poradni Zdrowie w Sieradzu	zduńskowolski	Zduńska Wola	Dąbrowskiego 10	43 823 67 10
Centrum Medyczne KA-MED Sp. z o.o.	zgierski	Aleksandrów Łódzki	Skłodowskiej-Curie 3	42 276 45 01
SP ZOZ w Aleksandrowie Łódzkim	zgierski	Aleksandrów Łódzki	Skłodowskiej-Curie 1	42 712 13 54
SP ZOZ w Aleksandrowie Łódzkim	zgierski	Aleksandrów Łódzki		42 712 14 10

SP ZOZ w Aleksandrowie Łódzkim	zgierski	Aleksandrów Łódzki	Pabianicka 48	42 276 19 71
Przychodnia Fundacji Swoboda	zgierski	Głowno	Sosnowa 4	42 717 98 01
Szpital Głowno Grupa Zdrowie Sp. z o.o.	zgierski	Głowno	Wojska Polskiego 32/34	42 719 64 60
Gminny Zespół Ośrodków Zdrowia	zgierski	Ozorków	Sokolniki Parcela 5	42 710 12 24
NZOZ MEDYK Sp. z o.o.	zgierski	Ozorków	Konstytucji 3 Maja 12/14	42 718 42 42
PPL MPZ w Ozorkowie	zgierski	Ozorków	Wigury 1	42 710 31 50
Gminny Ośrodek Zdrowia w Parzęczewie	zgierski	Parzęczew	Południowa 1a	42 718 60 23
MEDICO Sp. z o.o.	zgierski	Stryków	Targowa 16	42 719 92 30
Centrum Medyczne Boruta	zgierski	Zgierz	Struga 2-4	42 714 35 18
Miejski Zespół Przychodni Rejonowych w Zgierzu	zgierski	Zgierz	Łęczycka 24a	506 766 934
Miejski Zespół Przychodni Rejonowych w Zgierzu	zgierski	Zgierz	Fijałkowskiego 2	506 766 816
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. M. Skłodowskiej-Curie w Zgierzu	zgierski	Zgierz	Parzęczewska 35	42 414 42 01
ŚWIADCZENIA W PORADNI GINEKOLOGICZNEJ DLA DZIEWCZĄT				
Instytut Centrum Zdrowia Matki Polki	Łódź	Łódź-Górna	Rzgowska 281/289	42 271 12 44
NZOZ MEDICUS	sieradzki	Sieradz	Jana Pawła II 12	43 827 22 36

PLACÓWKI ZAZNACZONE NA LIŚCIE NA ZIELONO REALIZUJĄ TAKŻE SZYBKĄ TERAPIĘ ONKOLOGICZNA

PROGRAM PROFILAKTYKI RAKA SZYJKI MACICY (CYTOLOGIA)

Cytologia to bezbolesne, bezpłatne badanie, które ratuje życie. Każda kobieta powinna pamiętać, aby regularnie odwiedzać ginekologa i poddawać się temu badaniu

Do kogo skierowany jest program

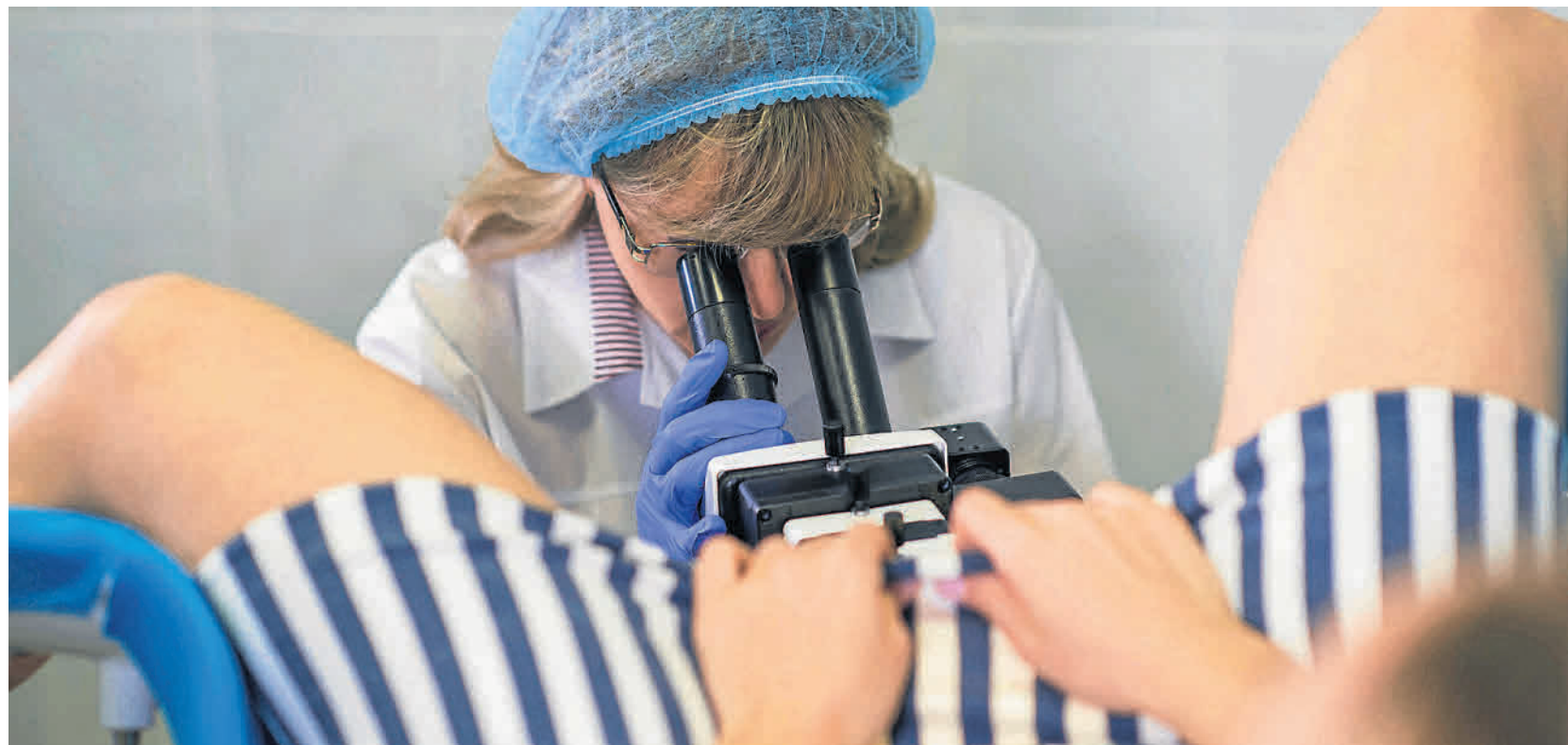
Program skierowany jest do kobiet wieku 25-59 lat, które są zdrowe i nie odczuwają żadnych dolegliwości. Kobiety, u których rozpoznano raka szyjki macicy lub inne schorzenia wymagające leczenia specjalistycznego kierowane są (poza programem) do leczenia specjalistycznego w warunkach ambulatoryjnych/szpitalnych lub na dalszą diagnostykę do placówek posiadających umowę z NFZ.

Ile kosztuje badanie

Badanie można zrobić w ramach programu bezpłatnie, jeśli pacjentka jest uprawniona do świadczeń opieki zdrowotnej. Z cytologii w ramach programu można skorzystać w każdej poradni ginekologicznej, która ma umowę z NFZ na porady położniczo-ginekologiczne. Pobranie może stanowić jedyny cel wizyty w poradni i być wykonane przez lekarza, jak również przez położną posiadającą odpowiedni certyfikat umiejętności w zakresie pobierania wymazów cytologicznych nadany przez Centralny Ośrodek Koordynujący Program Wczesnego Wykrywania Raka Szyjki Macicy.

Do ginekologa nie trzeba mieć skierowania

Jeśli wynik jest prawidłowy, lekarz ginekolog zaleca ponowne badanie profilaktyczne po upływie 3 lat lub - w uzasadnionych przypadkach (w szczególności w przypadku kobiet zakażonych wirusem HIV, przyjmujących leki immunosupresyjne i zakażonych HPV - typem wysokiego ry-

Badanie cytologiczne to skuteczne, bezbolesne i bezpieczne badanie komórek z szyjki macicy

zyka) - po upływie 12 miesięcy. Rak szyjki macicy nie jest chorobą uwarunkowaną genetycznie. Każda kobieta, w każdym wieku, może być narażona na zachorowanie.

Co zwiększa ryzyko zachorowania

- Przewlekłe zakażenie onkogennymi typami HPV.
- Wczesne rozpoczęcie współżycia płciowego.
- Wieloletnie stosowanie hormonalnych leków antykoncepcyjnych.
- Duża liczba partnerów płciowych.
- Duża liczba porodów.

- Wieloletnie palenie papierosów.
- Niski status socjoekonomiczny.

Jak przygotować się do badania cytologicznego

- Na badanie nie należy zgłaszać się w czasie krwawienia miesiączkowego.
- Na pobranie cytologii najlepiej zgłosić się nie wcześniej niż 4 dni po ostatnim dniu miesiączki i nie później niż 4 dni przed rozpoczęciem miesiączki.
- Co najmniej 4 dni przed pobraniem wymazu cytologicznego nie należy stosować żadnych leków dopochwowych.

- Od ostatniego badania ginekologicznego / USG przezpochwowego powinien upłynąć co najmniej dzień.

Na czym polega cytologia

Badanie cytologiczne to skuteczne, bezbolesne i bezpieczne badanie komórek z szyjki macicy. Pozwala ono wykryć stany przednowotworowe i nowotworowe szyjki macicy, w czasie kiedy nie ma żadnych objawów.

Po badaniu pacjentka dowie się, czy znajduje się w grupie ryzyka zachorowania na raka szyjki macicy. W przypadku stwierdzenia, przez le-

karza ginekologa zmian chorobowych, w celu weryfikacji wstępnego rozpoznania, specjalista skieruje pacjentkę do etapu pogłębionej diagnostyki, gdzie wykonywane jest badanie kolposkopowe lub badanie wycinka do badania histopatologicznego. Po ustaleniu ostatecznego rozpoznania uczestniczka programu profilaktycznego zostaje skierowana na leczenie, bądź otrzymuje informację na temat terminu wykonania kolejnego badania cytologicznego - za 3 lata lub w uzasadnionych przypadkach po upływie roku.

Cytologia w Łodzi

Niestety, panie w Łodzi nie zbyt sumiennie korzystają z bezpłatnej cytologii w ramach programu profilaktyki raka szyjki macicy.

Najmniej w tym roku zbadało się w Skomlinie - spośród 773 pań, które powinny zrobić badanie, skorzystały z niego tylko... 22. Najwięcej pań zrobiło cytologię w programie w Ksawerowie - 30 proc. uprawnionych w tym roku do badania. W Łodzi najsumienniejszą badają się mieszkanki dzielnicy Łódź Górna - zbadało się 20 proc. pań.

ŚWIADOMOŚĆ DECYDUJE O TYM, CZY ZDAŻYMY PRZED CHOROBA

Rozmowa z prof. dr. hab. n. med. Krzysztofem Szyłło, kierownikiem Kliniki Ginekologii Operacyjnej i Ginekologii Onkologicznej Instytutu Centrum Zdrowia Matki Polki

Mówi się, że rak szyjki macicy mógłby być chorobą jak ospa - czyli taką, o której czyta się w podręcznikach historii medycyny.

Mamy narzędzia i sposoby działania, które mogłyby pozwolić na to, żeby w krótkiej perspektywie - powiedzmy 20-30 lat - wyeliminować tę chorobę. Jeśli nie zupełnie, to przynajmniej moglibyśmy doprowadzić do tego, by przypadki zdarzały się sporadycznie.

Jak to zrobić?

Po pierwsze profilaktyka cytologiczna, czyli każda kobieta musiałaby regularnie chodzić do lekarza, żeby monitorować wszystkie zmiany, które mogą zachodzić na szyjce macicy. Z drugiej strony konieczna jest aktywna profilaktyka pierwotna, czyli eliminowanie głównego czynnika, który wywołuje zmiany nowotworowe w obrębie szyjki - infekcji wirusem HPV. Tu wystarczy chroniąca przed nim szczepionka.

Mamy narzędzia, co przeszkadza w korzystaniu z nich?

Świadomość zdrowotna obywateli - celowo nie mówię wyłącznie o kobietach - jest, mówię to ze wstydem, bardzo niska. Dlatego osób, które przychodzą regularnie na badania kontrolne i czerpią korzyści z profilaktyki jest, niestety, niewiele. Doświadczenia z funkcjonowania Programu Profilaktyki Raka Szyjki Macicy wskazały, że niewiele ponad 20 proc. kobiet skorzystało z możliwości wykonania badań profilaktycznych.

To oznacza, że znikają z obserwacji, nie zgłaszają się do gabinetów ginekologicznych, nie robią sobie badań i w konsekwencji część z nich trafia do nas z zaawansowanymi nowotworami.

Kim są te kobiety?

Najczęściej to panie w piątej i szóstym dekadzie życia. Bo rak szyjki nie jest chorobą, która w ciągu kilku miesięcy daje objawy. Ona potrzebuje bardzo dużo czasu, nawet kilkunastu lat.

Skoro onkolodzy leczą czterdziesto-, pięćdziesięcioletki to znaczy,

Prof. Krzysztof Szyłło: - Systematyczna diagnostyka to dobra polisa ubezpieczeniowa

że te kobiety bardzo długo u ginekologa nie były.

W większości przypadków to typowy obraz. Przeciętą pacjentką z rakiem szyjki macicy to osoba, która ostatni raz widziała ginekologa na porodówce i przez kilkanaście - czasem nawet ponad 20 lat nie chodzi do niego. Kiedy już dotrze, jest rozpacz i tragedia, bo okazuje się, że nasze możliwości są ograniczone.

Dlatego kobiety nie chodzą do lekarza? Boją się?

W to, że się boją, nie wierzę. Przecież, jeśli urodziły dziecko, to czemu miałyby się bać zwykłego badania? Problem tłumaczyłbym raczej niską świadomością. No bo jak inaczej wytłumaczyć myślenie: „skoro już urodziłam dziecko i przeszłam menopauzę, już nic mi nie grozi”. I to jest zastanawiające, bo przecież poziom życia w Polsce stale rośnie. Natomiast świadomość zdrowotna jakoś za nim nie nadąża. W efekcie kobiety postępują, jak ich

matki, babki, prababki. A efekty czasami są straszne. Nigdy nie zapomnę przypadku sprzed kilkunastu lat. W godzinach popołudniowych do szpitala przyjechała karetka. Przywiozła potwornie skrwawioną pacjentkę, z bardzo niskimi wartościami morfologii. Razem z nią były dwie kilkunastoletnie córki. Obie przerażone, pytały, czy mama przeżyje.

To krwotok może być pierwszym objawem?

W ogóle nie powinno się diagnozować zmian na szyjce na podstawie objawów. Objawy: albo upławy, albo krwawienie, występują w stanach bardzo zaawansowanych. I wtedy mamy już bardzo ograniczone możliwości działania. Szyjka - jak już powiedziałem - jest narzędziem, który jest wymarzony do badań profilaktycznych. Te badania są tanie, szeroko dostępne i absolutnie nie wpływają w zły sposób na pacjentkę. Pobranie próbki do badania cytologicznego

ŚWIADOMOŚĆ ZDROWOTNA OBYWATELI - NIE TYLKO Kobiet - JEST, MÓWIĘ TO ZE WSTYDEM, BARDZO NISKA

wykonuje się w ciągu kilku minut.

Wiadomo, trzeba raz w roku chodzić do ginekologa. Kropka. Ale jeśli kogoś to nie przekonuje, to co powinno zaniepokoić?

Sam fakt, ile lat minęło od ostatniej wizyty u ginekologa. Proszę nie oczekiwać, że powiem, że trzeba iść, gdy pojawi się krwawienie. Przecież brak krwawienia, albo upławów nie decyduje o tym, czy ktoś jest chory, albo zdrowy. Nam lekarzom chodzi o to, by uprzedzić rozwój choroby. O tym, czy ktoś zdąży decydować świadomość.

A jeśli nie zdąży.

Leczenie jest bardzo skomplikowane i obciążające. Tylko do pewnego momentu możemy wykonać zabieg operacyjny. Ale już operowanie w stanach zaawansowanych absolutnie nie poprawia przeżywalności. Czyli czasem lepiej zrezygnować z zabiegu operacyjnego, który jest skomplikowany, łączący się z możliwością wystąpienia powikłań, w jakiś sposób okaleczający na rzecz radio-, bądź chemioterapii.

Tylko, że wtedy często zaczyna się inny problem. Bo gdy leczenie nie przynosi oczekiwanych przez efektów, zaczyna się szukanie metod alternatywnych. To jest przerażające, bo w takiej sytuacji powinno się zrobić dokładną analizę, prześledzić całą historię choroby, wrażliwość pacjenta na podawane leki i zastanowić się nad inną terapią. Ale nie korzystać z tych metod alternatywnych. Na przykład modne ostatnio leczenie witaminą C.

Raka?

Przecież mówiłem, że mamy problem ze świadomością zdrowotną.

A czy można powiedzieć, że jeśli ktoś regularnie chodzi do ginekologa, jest bezpieczny.

Nie ma takiego badania, które by dawało stuprocentową gwarancję zdrowia. Badania cytologiczne też mają swoje ograniczenia. Ale systematyczna diagnostyka to dobra polisa ubezpieczeniowa, chroniąca przed chorobą.

Istotne jest również, to gdzie się badamy. Dobre laboratorium powinno mieć certyfikat. Warunkiem jego otrzymania jest kontrola jakości wykonywanych badań. Ważna jest też ilość wykonywanych badań. Bo im więcej jest cytologii w danym laboratorium, tym są one lepszej jakości. Reasumując: warto badać się w ośrodkach, które uczestniczą w Programie Wczesnego Wykrywania Raka Szyjki Macicy.

Kontroluj wydatki na leczenie

O ZIP rozmawiamy z Anną Leder, rzeczniką Łódzkiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ.

Od pięciu lat działa Zintegrowany Informator Pacjenta (ZIP). W jakim celu powstał?

Konto w tym nowoczesnym portalu ma już ponad 100 tysięcy mieszkańców Łódzkiego. Można w nim sprawdzić przez internet, gdzie i kiedy się leczylimy od 2008 r., ile to kosztowało i gdzie złożyliśmy deklarację do lekarza POZ. Możemy także dowiedzieć się, kiedy otrzymaliśmy refundowany sprzęt, np. aparat słuchowy, wózek czy protezę. W systemie można także sprawdzić, czy Narodowy Fundusz Zdrowia potwierdza nasze prawo do świadczeń, czy nie. Nowością jest to, że osoby, którym wszczepiono endoprotezę stawu biodrowego czy kolanowego mogą sprawdzić rodzaj operacji endoprotezy, rodzaj alloplastyki (częściowa czy całkowita). Kolejną nowością to możliwość korzystania z ZIP za pomocą profilu zaufanego. Ma go coraz więcej pacjentów. Platforma ePUAP

umożliwia założenie profilu zaufanego, za pomocą którego możliwe jest realizowa-

nie spraw urzędowych bez wychodzenia z domu. Jeśli pacjent posiada profil zau-

fany, to za jego pomocą może podpisać wniosek dla systemu ZIP, wówczas nie

jest konieczna wizyta w Funduszu.

Kto i w jaki sposób może założyć konto w Zintegrowanym Informatorze Pacjenta?

Konto może mieć każdy. NFZ umożliwi rodzicom zakładanie kont dla dzieci, seniorzy czy osoby leżące mogą założyć konto za pośrednictwem pełnomocnika. Dane dostępne można uzyskać nie tylko w Łodzi i w delegaturach. Mamy również tzw. mobilne zespoły Narodowego Funduszu Zdrowia, które pojawiają się tam, gdzie pacjentom najłatwiej jest założyć konto. Odwiedzamy szkoły, instytucje publiczne, zakłady pracy, szpitale, przychodnie i domy opieki.

**NOWOŚĆ
TO MOŻLIWOŚĆ
KORZYSTANIA Z ZIP
ZA POMOCĄ PROFILU
ZAUFANEGO.
MA GO CORAZ WIĘCEJ
PACJENTÓW**

Co użytkownik może sprawdzić w systemie?

W systemie ZIP użytkownik ma dostęp do aktualnych informacji na temat swojego statusu ubezpieczenia. Pacjent, któremu zmieni się status ubezpieczenia na uprawnionego lub nieuprawnionego do świadczeń zdrowotnych w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia, otrzyma na ten temat indywidualny komunikat po zalogowaniu się do systemu. Nazywamy to ewusiem online - to bardzo przydatne zwłaszcza dla studentów czy osób, którym często zmienia się tytuł do ubezpieczenia.

Zintegrowany Informator Pacjenta to także przydatny informator o miejscach bezpłatnego leczenia...

Tak! Zintegrowany Informator Pacjenta pokazuje godziny pracy poradni, udogodnienia dla niepełnosprawnych, a także numery autobusów i tramwajów, którymi możemy do niej dojechać. Dzięki wyszukiwarce można znaleźć i miejsca blisko domu, i te na terenie całej Polski.

REKLAMA

008599564

ZAPRASZAMY DO ZAŁOŻENIA KONTA W ZIP DLA SIEBIE I DLA DZIECKA!

ZIP, czyli Zintegrowany Informator Pacjenta, to system, dzięki któremu można samodzielnie w domu, po zalogowaniu się, sprawdzić przez internet, **gdzie i kiedy się leczylimy od 2008 roku, ile to kosztowało**, gdzie złożyliśmy deklarację do lekarza POZ, kiedy otrzymaliśmy refundowany sprzęt, np. aparat słuchowy, wózek, protezę, a także, **czy NFZ potwierdza nasze prawo do świadczeń w dniu, w którym to sprawdzamy, czy nie (eWUŚ on-line)**. Korzystanie z ZIP jest bezpłatne i wygodne. Dane w ZIP są systematycznie aktualizowane.

Jak uzyskać konto w ZIP?

Wystarczy przyjść do NFZ, pokazać dowód osobisty lub paszport, podpisać wniosek na korzystanie z systemu ZIP, odebrać hasło i login.

Można także zarejestrować się samodzielnie na zip.nfz.gov.pl, a następnie odebrać we wskazanym oddziale NFZ login i hasło do własnego konta. Następnego dnia system udostępni Ci informacje o Twoim leczeniu.

Dostęp do ZIP uzyskasz także, potwierdzając certyfikatem kwalifikowanym lub profilem zaufanym swoją tożsamość, dzięki temu nie trzeba odwiedzać oddziału NFZ.

Załącz konto dla swojego dziecka!

Dane dostępne do ZIP dla dziecka pracownik NFZ wyda tylko tej osobie, która zgłosiła dziecko do ubezpieczenia zdrowotnego (zazwyczaj to matka lub ojciec dziecka). Od 16. r.ż. konto w ZIP można założyć dla siebie - wystarczy dowód tymczasowy lub paszport.

Dziecko może być zgłoszone do ubezpieczenia także przez babcię, dziadka, współmałżonka rodzica dziecka lub opiekuna prawnego w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka - wówczas ta osoba otrzyma dane dostępne do ZIP.

Aby mieć dostęp do historii leczenia dziecka, **dorosły musi założyć konto dla siebie**, ponieważ logowanie do konta dziecka odbywa się poprzez konto dorosłego.

Załącz ZIP w swojej pracy, szkole, ośrodku zdrowia

Zaproś pracowników ŁOW NFZ, wystarczy 50 chętnych do założenia konta w ZIP. Kontakt: rzecznik@nfz-lodz.pl

Gdzie uzyskać dane dostępne do ZIP

Sala obsługi ŁOW NFZ

ul. Kopcińskiego 56, 90-032 Łódź

Delegatura w Piotrkowie Trybunalskim

al. Armii Krajowej 15 (wejście od ul. Szkolnej), 97-300 Piotrków Trybunalski

Delegatura w Sieradzu

plac Wojewódzki 3, 98-200 Sieradz

Delegatura w Skierniewicach

ul. Jagiellońska 29, 96-100 Skierniewice